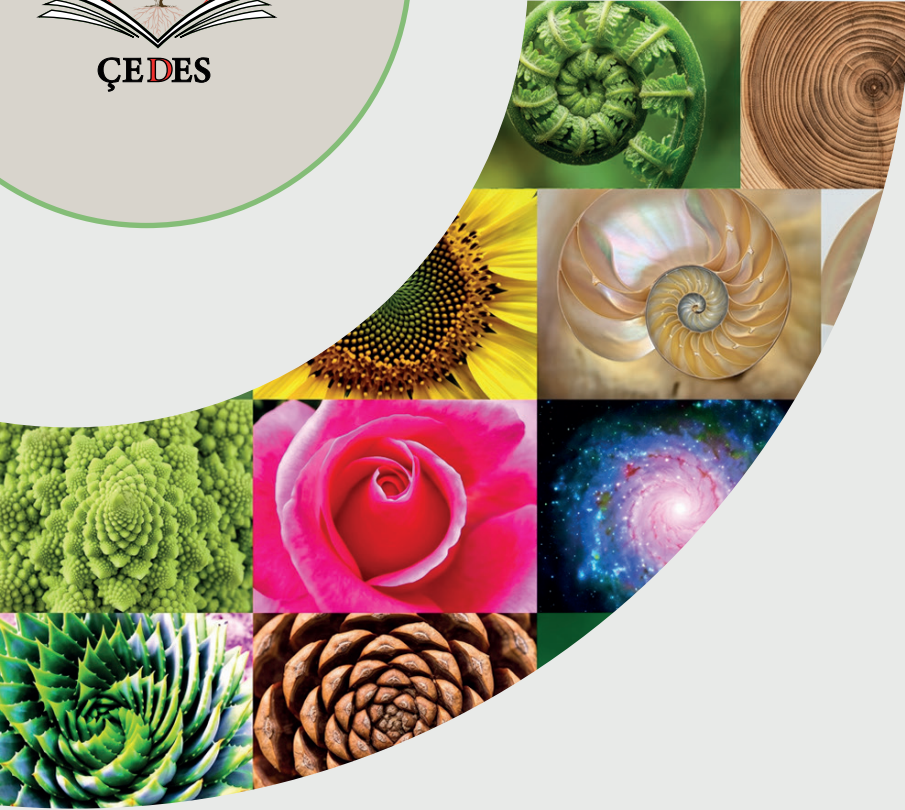
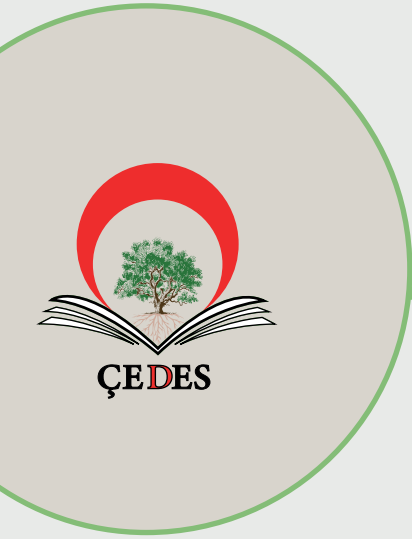

Mahremiyet

Estetik

PUSULA

Çevre ve Değerlerde

Çevre Duyarlılık Değerlerime Sahip Çıkıyorum Projesi Aylık Eğitici Kılavuzu - Mayıs 2026

Çevreme Duyarlıyım Değerlerime Sahip Çıkıyorum

EĞİTİCİ KILAVUZU

ESTETİK, MAHREMİYET

Mayıs 2026

Genel Yayın Yönetmeni

Dr. Ahmet İŞLEYEN

Yayın Koordinatörü

Bünyamin AKYÜZ

Proje Koordinatörü

Abdulaziz GÜVEN

Editör

Nurullah HATİPOĞLU

Yazarlar

Dr. Kasım ÇAZIM

Dr. Öğr. Üyesi Fatih Muhammed ÇAKMAK

Ali Osman ALTUN

Bünyamin ULUSOY

Hasan KILIÇ

İffet KUTLU

Muhammed İsa GÜRLEYİK

Mustafa DURMUŞ

Nisanur KEKLİK

Nurullah HATİPOĞLU

Yahya ATEŞ

Kapak Tasarım ve Resimleme

Ahmet GEZER

İç Tasarım

Hanife KOYUTÜRK

Dil İncelemesi

Dr. Öğr. Üyesi Fatih Muhammed ÇAKMAK

Ahmet POLAT

Teknik İnceleme

Yahya ATEŞ

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	
Kılavuz Hakkında	7
Etkinlikler Uygulanırken Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar	8
Kılavuz Uygulama Rehberi	9
ÇEDES Projesi Hazırlık Aşaması	10
Tanımlar ve Kısaltmalar	10
Yıllık Plan	11
Aylık Çalışma Planı Oluşturma	12
Genel Etkinlik Havuzu	13
Kılavuz İçerik Rehberi	15
1. HAFTA	
Etkinlik Hazırlık Basamakları	16
Dijital İçerik	17
Mesajını Güçlendir	18
Hız. Peygamber Dönemi Anekdote	20
Edebi Metin: Güzellik ve Sanat: Allah Güzelliği Sever	20
Edebi Metin: Anlamın Zarafeti	22
1. Hafta Uygulama Etkinliği: Mekânda Saklı Zarafet	24
2. HAFTA	
Etkinlik Hazırlık Basamakları	26
Dijital İçerik	27
Mesajını Güçlendir	28
Hız. Peygamber Dönemi Anekdote	30
Edebi Metin: Ahenkli Bahçe ve Estetiğin Sırrı	30
Edebi Metin: İslâm, Sanat ve Estetik	32
2. Hafta Uygulama Etkinliği: Doğada Allah'ın Estetiği	34

3. HAFTA	
Etkinlik Hazırlık Basamakları	36
Dijital İçerik	37
Mesajını Güçlendir	38
Hız. Peygamber Dönemi Anekdöt	40
Edebi Metin: Mahremiyet: Herkesin Kendine Ait Bir Alanı Vardır	40
Edebi Metin: Ekranâ Bakan Göz, Gerçeği Görebilir mi?	42
3. Hafta Uygulama Etkinliği: Yolun Hakkı – Sokakta Mahremiyet ve Sorumluluk	44
4. HAFTA	
Etkinlik Hazırlık Basamakları	46
Dijital İçerik	47
Mesajını Güçlendir	48
Hız. Peygamber Dönemi Anekdöt	50
Edebi Metin: Kalbimin Sınırları ve Saygının Anahtarı: Mahremiyet	50
Edebi Metin: Paylaş Tuşuna Basmadan Önce	52
4. Hafta Uygulama Etkinliği: Mahrem Bilgi Farkındalığı	54
Ev Ödevlendirmesi	57
Veli Mektubu	60

KILAVUZ HAKKINDA

Toplumların sağlıklı, dengeli ve sürdürülebilir bir yapıya sahip olabilmesi; bireylerin yaşadıkları çevreye estetik bir bakış açısıyla yaklaşmaları ve kişisel alan ile özel hayatın korunmasına yönelik mahremiyet bilinci geliştirmeleriyle mümkündür. Estetik duyarlılık ve mahremiyet bilinci, bireyin hem kendisiyle hem de çevresiyle kurduğu ilişkiyi anlamlı ve saygı temelli hâle getirir. Bu nedenle çocukların erken yaşlardan itibaren bu değerlere yönelik farkındalık kazanmaları, toplumsal uyum ve bireysel gelişim açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu kılavuz, öğrencilerin estetik ve mahremiyet değerlerini tanımalarını, içselleştirmelerini ve günlük yaşamlarında davranışa dönüştürebilmelerini sağlamak amacıyla hazırlanmıştır. Değerler, bireyin algılarını, tutumlarını ve davranışlarını yönlendiren temel ilkeler olarak eğitim sürecinin ayrılmaz bir parçasıdır. Estetik, bireyin çevresindeki güzelliği fark etmesi, düzen, uyum ve zarafete önem vermesi anlamına gelirken; mahremiyet, bireyin kendisine ve başkalarına ait özel alanlara saygı göstermesini, sınır bilinci geliştirmesini ve kişisel hakları korumasını ifade eder. Bu iki değer, bireyin hem iç dünyasında denge kurmasına hem de toplumsal ilişkilerinde saygılı bir tutum sergilemesine katkı sağlar.

Estetik, bireyin yaşadığı mekânlara, kullandığı nesnelere, sanata ve doğaya karşı duyarlılık geliştirmesini destekler. Estetik bakış açısına sahip bireyler, çevrelerinde düzeni ve uyumu önemser; güzelliği koruma ve geliştirme sorumluluğu üstlenir. Öğrencilere estetik değerinin kazandırılması, çevre bilincinin artmasına, sanat ve kültürle daha güçlü bağlar kurulmasına ve yaşam kalitesinin yükselmesine katkı sunar.

Mahremiyet ise bireyin bedensel, duygusal ve dijital alanlarını kapsayan özel hayatın korunmasına yönelik bilinçli bir tutum geliştirmesini gerektirir. Mahremiyet bilinci gelişmiş bireyler hem kendi sınırlarını tanır hem de başkalarının özel alanlarına saygı gösterir. Bu değer, güvenli sosyal ilişkilerin kurulmasına, bireysel hakların korunmasına ve toplumsal saygı kültürünün güçlenmesine hizmet eder. Öğrencilere mahremiyet değerinin kazandırılması, özellikle günümüz dijital ortamlarında güvenli ve sorumlu bireyler yetiştirilmesi açısından önem arz etmektedir.

Kılavuzda, öğrencilerin öğrenme çıktılarına ulaşmalarını desteklemek amacıyla okul içi ve okul dışı (mahalle, yakın ve uzak çevre vb.) öğrenme ortamlarında uygulanabilecek etkinliklere yer verilmiştir. Bu etkinlikler; Millî Eğitim Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı ve Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı kurum ve kuruluşların iş birliğiyle, aile ve çevrenin de sürece dâhil edilmesini esas alan bir yaklaşımla yapılandırılmıştır. Türkiye Yüzyılı Maarif Model’inde vurgulanan değer anlayışı doğrultusunda estetik ve mahremiyet, bireyin varoluşsal anlam arayışına katkı sunan, ahlaklı ve erdemli bir kişilik geliştirmesine rehberlik eden temel değerler arasında ele alınmıştır.

Eğitici Kılavuzu hazırlanırken Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Ortak Metni’nde yer alan “Erdem–Değer–Eylem” yaklaşımı esas alınmış; öğrencilerin estetik ve mahremiyet değerlerini yalnızca kavramsal düzeyde değil, tutum ve davranış boyutunda da kazanabilmeleri hedeflenmiştir. Bu yaklaşımın nihai amacı; estetik duyarlılığı gelişmiş, özel hayatın sınırlarına saygı duyan bireyler aracılığıyla huzurlu aile yapısının, sağlıklı toplumsal ilişkilerin ve güvenli yaşam alanlarının oluşmasına katkı sağlamaktır.

Kılavuzda yer alan etkinlikler; öğrencileri düşünmeye, sorgulamaya ve olumlu davranışlar geliştirmeye teşvik eden; fiziksel, sosyal ve duygusal gelişimi destekleyen kapsayıcı ve bütüncül bir yapı sunmaktadır. Bu etkinlikler aracılığıyla öğrencilerin;

- Estetik duyarlılığa sahip, düzen ve uyumu önemseyen,
- Sanat, kültür ve çevreyle bilinçli ilişkiler kuran,
- Kendi mahremiyetini koruyan ve başkalarının özel alanlarına saygı gösteren,
- Dijital ve sosyal ortamlarda sınır bilinci geliştiren,
- Dengeli, saygılı ve öz denetimli bireyler

olarak yetişmelerine katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

ETKİNLİKLER UYGULANIRKEN DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR

1. Etkinlikleri uygulama esnasında öğrencilerin farklı becerileri, ihtiyaçları, hazırbulunuşlukları, ilgileri ve öğrenme tercihleri göz önünde bulundurularak uygun öğrenme-öğretme yöntem ve teknikleri dikkate alınmalıdır.
2. Eğitici, yayımlanacak yıllık çalışma planı ve eğitici kılavuzları kapsamında çalışma planı hazırlamalı ve yürütmelidir.
3. Etkinlikler MEB Eğitim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği ile MEB Sosyal Etkinlik İzinleri Yönergesi dikkate alınarak hazırlanmalıdır.
4. Önceden hazırlık yapılması gereken etkinliklerde okul içinde ve dışında (mahalle, yakın ve uzak çevre vb.), Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), Diyanet İşleri Başkanlığı (DİB) ve Gençlik ve Spor Bakanlığına (GSB) ait kurum ve kuruluşların tamamında öğrenci ve veli bilgilendirilmeli, eğitim ortamının ya da etkinliklerin hazırlanabilmesi için ilgili kişilere yeterli süre verilmelidir.
5. Etkinlikler esnasında öğrencilere verilecek görevler, onların öz güvenini artıran ve onlara sorumluluk bilinci kazandıran nitelikte olmalıdır. Öğrencilerin eğlenerek öğrenebileceği ve gönüllü olarak aktif rol alacağı bir ortam hazırlanmalıdır.
6. Etkinlikler uygulanırken karşılıklı saygı ve sevgi iklimi oluşturulmalı, öğrencilerin kendilerini ifade edebilecekleri bir eğitim ortamı hazırlanmalıdır.
7. Etkinlikleri uygulama esnasında her öğrenciye fırsat verilecek ortam oluşturulmalıdır. Öğrenci sayısının fazla olduğu durumlarda öğrenciler gruplara ayrılmalı; grupların her seferinde farklı öğrencilerden oluşmasına ve yaş, cinsiyet, beceri, gelişim özellikleri açısından denk olmasına dikkat edilmelidir.
8. Aile katılımlı etkinlikler hazırlanırken aile bireylerinin (vefat, anne-baba ayrı, engellilik vb.) özel durumları dikkate alınmalıdır.
9. Araç gereç gerektiren etkinlikler için hazırlık yapılarak eğitim ortamına gidilmelidir.
10. Etkinlikler uygulanırken olağan dışı bir durum yaşanmaması için gerekli tedbirler alınmalıdır.
11. Proje kapsamında yapılacak etkinliklerde "Eğitici Kılavuzu"nu kullanmak esastır. Eğitici, Kılavuz'da bulunmayan farklı bir etkinlik yapmak isterse il ya da ilçe ÇEDES koordinasyon kurullarından onay alır. İl ya da ilçe koordinasyon kurullarına başvurmadan önce eğitici aşağıda yer verilen etkinlik hazırlama veya geliştirme aşamalarını göz önünde bulundurmakla yükümlüdür.

Etkinlik hazırlama veya geliştirme aşamaları şunlardır:

- Hazırlanacak etkinlikler Anayasaya, yasalara ve projenin usul, esas ve amaçlarına uygun olmalı,
- Etkinliğe uygun ortam ve araç gereç seçilmeli,
- Yapılmak istenen etkinlikte ailenin gönüllü olmasına dikkat edilmeli,
- Etkinlikler planlanıp uygulanırken israftan kaçınılmalı,
- Uygulama süreçlerinde oluşabilecek riskler göz önünde bulundurulmalıdır.

KILAVUZ UYGULAMA REHBERİ

Değerli Eğitimci,

Projemiz kapsamında hedeflenen öğrenme çıktılarına öğrencilerimizi ulaştırmada sizlerin gayreti, emeği, fedakârlığı ve örnek olması çok önemlidir. Sizlerin mesleki bilgi, birikim, tecrübe ve donanımınıza güveniyoruz.

Uzman ekibimizle hazırladığımız bu çalışmayı, sizlere ulaştırarak yanınızda olduğumuzu hissettirmek, etkili ve zengin içerik örnekleriyle sizleri desteklemek istiyoruz. Bu başlık altında aylık çalışma planınızı nasıl oluşturmanız gerektiği hakkında ipuçları bulacaksınız. Öğrenciyi tanımak, uygulama mekânının donanımı ve imkânları hakkında bilgi sahibi olmak işinizi kolaylaştıracaktır.

Aylık Çalışma Planı Oluşturma

1. Kılavuz içeriğinde haftalık olarak ayrılmış eylemleri inceleyerek öğrencilerinizde gördüğünüz ve öncelik verilmesi gerektiğini düşündüğünüz alanlarda hedefler belirleyiniz.
2. Belirlediğiniz öğrenme çıktıları ile ilgili sizler için örnek olarak hazırlanmış etkinlikleri inceleyerek yapmayı planladığınız etkinlikleri Tablo 1 üzerinde işaretleyiniz.
3. Tablo 2’de Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nde bulunan etkinlikler; saygı, estetik, mütevazılık, adalet, dürüstlük, özgürlük, sorumluluk, temizlik, sağlıklı yaşam, sabır, sevgi, dostluk, merhamet, vatanseverlik, yardımseverlik, çalışkanlık, aile bütünlüğü, mahremiyet, tasarruf ve duyarlılık değerlerinin tümü için yapılabilir.
4. Eğitimci, bulunduğu bölgenin ve görev yerinin şartlarını göz önünde bulundurarak Tablo 2’den de seçim yapabilir.
5. Etkinlikler yapılırken şu yöntem ve teknikler kullanılır: yaparak yaşayarak öğrenme, iş birliği öğrenme, proje tabanlı öğrenme, sosyal kültürel geziler, mahalle etkinlikleri, ayın değeri ile ilgili ziyaretler, hikâye ve görsel yorumlama, dijital içerik izleme, sportif turnuvalar, geleneksel oyunlar, drama, beyin fırtınası, öykü oluşturma, kavram haritaları, soru-cevap, tartışma, örnek olay, münazara, gezi-gözlem, değer telkini, davranış değiştirme, değer belirginleştirme, değer analizi yaklaşımı, karakter eğitimi, eylem öğrenme.
6. Etkinlikler yakın ve uzak çevrede yapılacaksa eğitimci tarafından gerekli güvenlik önlemleri alınarak planlama yapılabilir.
7. Eğitimci, çalışma planına aldığı etkinlikleri MEB, DİB ve GSB’ye bağlı kurum ve kuruluşların hangisinde gerçekleştireceğine karar verir.
8. Eğitimci, okul dışı yapılacak etkinliklerde destek alabileceği paydaş kurum temsilcileri olup olmadığı konusunda ilçe koordinatöründen bilgi alır.
9. Eğitimci, paydaş kurum temsilcileri varsa oluşturduğu aylık çalışma planını onlarla paylaşır ve iş birliği yapar. Yapılabilecek ortak çalışmalar istişare edilerek gerekli planlamalar yapılır.
10. Eğitimci, uygulamaya karar verdiği etkinliklerde velileri sürece dahil etmek için aşağıdaki adımları takip eder:
 - Uygulamaya karar verdiği etkinlikleri her ayın ilk haftası velilere göndererek onları bilgilendirir.
 - Veli mektubunu her ayın ilk haftası velilere gönderir.
 - Veli, öğrenci ve paydaş kurumlar ile kahvaltı, piknik, iftar vb. programları mümkün olabilecek sıklıkta düzenler. [Aile katılımlı etkinlikler hazırlanırken aile bireylerinin (vefat, anne-baba ayrı, engellilik vb.) özel durumları dikkate alınmalıdır.]

- Eğiticiye, öğrencileri uygulama mekânına götürmeden önce veya götürürken ayın değerleri ile ilgili öğrencileri motive edecek, düşündürecek, bilgilendirecek, öğrencilerin farkındalıklarını arttıracak ve kalıcı davranış değişikliğine katkıda bulunacak bir konuşma yapması tavsiye edilir.

11. Okul dışında yapılacak etkinlikler için proje kapsamında alınan genel veli izin belgeleri haricinde etkinliğe özel veli izin belgeleri alınması gerekir.

ÇEDES PROJESİ HAZIRLIK AŞAMASI

1. Okul müdürü, en az bir öğretmeni değerler kulübünü kurmak üzere görevlendirir.
2. Değerler kulübü öğretmeninin koordinasyonunda, Diyanet personeli ve Gençlik Spor temsilcisi ile birlikte; okulda tüm öğrenci velilerine yönelik ÇEDES tanıtımı, Hz. Peygamber'in doğumunun 1500. yılı ve aileyi koruma konulu toplantılar düzenlenir ve bu çalışmalara yönelik faaliyetler koordine edilir.
3. Kulüp öğretmeni tarafından değerler kulübünde yer alacak öğrenciler belirlenir.
4. Kulüp öğretmeni tarafından belirlenen öğrencilerden veli izin belgeleri alınır.
5. Kulüp öğretmeninin koordinasyonunda, Diyanet ve Gençlik Spor personeli ile ÇEDES Kılavuzu'nda yer alan yıllık plan şablonu doğrultusunda uygulanacak etkinliklerin bir yıllık ortak çalışma planı hazırlanır.
6. Değerler kulübü öğretmeni ve Diyanet personelinin halk eğitim merkezine başvuru yapması ve altmış saatlik "Değerlerime Sahip Çıkıyorum Kursu"nun açılması.
7. Haftalık olarak yapılan her etkinlik öncesinde "etkinlik hazırlık aşaması" uygulanır.
8. Haftalık yapılacak olan her bir etkinlik, DİB ve GSB'ye bağlı mekânlarda gerçekleştirilir.
9. Kulüp faaliyetleri, aylık olarak okul yönetimiyle, öğrenci velileriyle paylaşılır ve okul panosunda ilan edilir.
10. Kulüp faaliyetleri, yıl sonunda yapılacak genel bir değerlendirme toplantısı ile gözden geçirilir ve sonraki yıl için öneriler belirlenir.

TANIMLAR VE KISALTMALAR

- a. **ÇEDES:** Çevreme Duyarlıyım, Değerlerime Sahip Çıkıyorum Projesi'ni,
- b. **Okul:** Proje kapsamındaki okulları,
- c. **Gençlik Merkezi:** GSB ve DİB'e bağlı gençlik merkezlerini,
- d. **HEM:** Halk eğitimi merkezlerini,
- e. **Değerler Kulübü:** Proje kapsamında, değerler eğitimi verilmek üzere gönüllülük esasına göre belirlenen öğrencilerden oluşan kulübü,
- f. **Temsilci Öğretmen:** Proje çalışmalarını yürüten öğretmeni,
- g. **Diyanet Görevlisi:** En az ön lisans mezunu, alanında uzman Diyanet İşleri Başkanlığı personeli,
- h. **Gençlik ve Spor Temsilcisi:** En az ön lisans mezunu Gençlik Spor Bakanlığı personeli,
- i. **Temsilci Öğrenciler:** ÇEDES Projesini temsil eden öğrencileri,
- j. **Eğitici Kılavuzu:** Uygulayıcıların, öğrencilere yönelik yapacağı çalışmaları içeren kitapçığı,
- k. **Ortak Yıllık Çalışma Planı:** Temsilci öğretmen, Gençlik Spor temsilcisi ve Diyanet görevlisinin proje kapsamında, uygulama usul ve esasları doğrultusunda, Eğitici Kılavuzu'nda yer alan örnek çalışma planına uygun olarak hazırladıkları yıllık planı ifade eder.

Ay	Değer	Tarih	Etkinlikler (2 Ders Saati)	Kılavuz Çerçevesinde Yapılacak Etkinlikler (Bu etkinlikler ÇEDES Eğitici Kılavuzu Kapsamında Yapılacaktır.)	Uygulama Mekanı (DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân: gençlik merkezleri, okuma salonları, camiler, genç ofisler, spor tesisleri ve kitap kafeler)	Gün ve Saati
E K İ M	TEMİZLİK	29-03 EKİM	1. HAFTA	Ortak Alanların Temizliği	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
	SAYGI	06-10 EKİM	2. HAFTA	Toplumsal Kurallara ve Doğaya Saygı	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
		13-17 EKİM	3. HAFTA	Bireysel Farklılıklara Saygı	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
	AİLE BÜTÜNLÜĞÜ	20-24 EKİM	4. HAFTA	Aile ve Değerler	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
		27-31 EKİM	5. HAFTA	Anne, Baba ve Çocuk İlişkisi	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
K A S I M	SORUMLULUK	3-7 KASIM	6. HAFTA	Toplumsal Sorumluluklar	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
		10-14 KASIM	1. DÖNEM ARA TATİLİ			
	ÖZGÜRLÜK	17-21 KASIM	7. HAFTA	Sorumluluk Bilinciyle Özgürlük	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
		24-28 KASIM	8. HAFTA	Başkalarının Hak ve Özgürlüklerine Saygı	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
A R A L I K	DÜRÜSTLÜK	1-5 ARALIK	9. HAFTA	Toplumda Güvenilir Bir Birey Olmak	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
	ADALET	8-12 ARALIK	10. HAFTA	Aile ve Toplumda Adalet	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
		15-19 ARALIK	11. HAFTA	Hak ve Hukuka Riayet Etme	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
	MÜTEVAZILIK	22-26 ARALIK	12. HAFTA	İnsan İlişkilerinde Tevazu Göstermek	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
	SAĞLIKLI YAŞAM	29-2 OCAK	13. HAFTA	Zararlı Alışkanlıklardan Uzak Durma	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
O C A K	ÇALIŞKANLIK	5-9 OCAK	14. HAFTA	Sorumlulukları Zamanında Yerine Getirme	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
		12-16 OCAK	15. HAFTA	Toplumsal Görev ve Etkinliklerde Aktif Olma	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
		19-30 OCAK	YARIYIL TATİLİ			
Ş U B A T	SEVGİ	2-6 ŞUBAT	16. HAFTA	Toplumda Yardımsever ve Hoşgörülü Olma	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
	DOSTLUK	9-13 ŞUBAT	17. HAFTA	Arkadaşlarla Güven ve Saygıya Dayalı İlişkiler Kurma Yardımsever ve Destekleyici Olma	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
		16-20 ŞUBAT	18. HAFTA		DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
	MERHAMET	23-27 ŞUBAT	19. HAFTA	Canlılara Karşı Nazik ve Duyarlı Olma	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
M A R T	VATANSEVERLİK	2-6 MART	20. HAFTA	Tarihe ve Millî Değerlere Bağlılık	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
		9-13 MART	21. HAFTA	Çalışma ve Üretimde Vatan Hizmeti	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
		16-20 MART	2. DÖNEM ARA TATİLİ			
		19-22 MART	RAMAZAN BAYRAMI			
	SABİR	23-27 MART	22. HAFTA	Hedeflere Ulaşmada Azim ve Kararlılık	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
N İ S A N	YARDIMSEVERLİK	30 Mart- 3 NİSAN	23. HAFTA	Toplumsal Dayanışma ve Paylaşma	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
	TASARRUF	6-10 NİSAN	24. HAFTA	Zamanı Verimli Kullanmak	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
	DUYARLILIK	13-17 NİSAN	25. HAFTA	Aile ve Topluma Duyarlılık	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
		20-24 NİSAN	26. HAFTA	Kültürel ve Millî Değerlere Duyarlılık	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
M A Y I S	ESTETİK	27-1 MAYIS	27. HAFTA	Sanat ve Estetik	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
		4-8 MAYIS	28. HAFTA	Estetik ve Eğitim	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
	MAHREMİYET	11-15 MAYIS	29. HAFTA	Aile İçi Mahremiyet	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
		18-22 MAYIS	30. HAFTA	Sosyal Hayatta Mahremiyet	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekân	
			26-29 MAYIS	KURBAN BAYRAMI		

Ay	Hafta	Tema	Öğrenme Alanı	Mayıs Ayı Konu ve Kazanımlar	Kılavuzdaki Etkinlikler	Seçilen Etkinlik
MAYIS	ESTETİK, MAHREMİYET	1	ESTETİK	Duyusal derinliği anlamak Estetikle ilgili güzellik, sanat, uyum, simetri, özgünlük, zevk, denge, eleştiri gibi kavramları açıklar. Estetiğin sanat ve doğada önemli bir yere sahip olduğunu fark eder. Renk, desen, doku gibi duysal özelliklerin estetik algı ile ilişkisini fark eder. Güzelliğin göreceli olduğunu fark eder. Sanat eserini kendi deneyim ve değerleriyle ilişkilendirerek yorumlar. Sanat eserlerini inceleyerek sanatçıyla ilgili çıkarımlarda bulunur. Estetik açıdan nitelikli tasarımları ve çevresel güzellikleri takdir eder.	Dijital İçerik Mesajı Güçlendir Hz. Peygamber Dönemi Anekdote Edebi Metin 1. Güzellik ve Sanat: Allah Güzelliği Sever 2. Anlamın Zarafeti Haftanın Uygulama Etkinliği 1. Mekânda Saklı Zarafet Alternatif Etkinlikler 1.Estetik Dokunuş 2."Gelenekten Bugüne" Yerel Sanatla Buluşma	
				Sanatsal ve görsel zevkleri hayatın bir parçası hâline getirmek İnsanın ruhsal esenliğine sanatın etkisini fark eder. Çevresindeki doğal güzelliklerin ve sanatsal öğelerin kişiliğine etkilerini değerlendirir. Sanat eserleriyle donatılmış bir çevrenin insanın gelişimine ve olgunlaşmasına katkı sağlayacağını fark eder. Üretkenliği ve ruhsal gelişimi desteklemek Estetik bakış açısıyla özgün eserler ortaya koyar. Geleneksel sanatlarla ve yerel kültüre yönelik etkinliklere katılır. Çevresindeki estetik unsurların korunmasında aktif görev alır. Hayatını görsel sanatlar, mimari, müzik, edebiyat gibi alanlarda estetik unsurlarla zenginleştirir.	Dijital İçerik Mesajı Güçlendir Hz. Peygamber Dönemi Anekdote Edebi Metin 1. Ahenkli Bahçe ve Estetiğin Sırrı 2. İslâm, Sanat Ve Estetik Haftanın Uygulama Etkinliği 1. Doğada Allah'ın Estetiği Alternatif Etkinlikler 1.Benim Estetik İmzam- Yaratılıştaki Estetiği Keşfediyorum 2. Mahalleye Zarafet	
				Kişisel özgürlük alanını korumak Her ferdin karar alma ve fikir belirtme hakkının olduğu nu savunur. Özel hayatın korunmasını güvence altına alan yasaları araştırır. Özel alanını ihlal edebilecek fiziksel temasları ayırt eder. Özel konuşma, mesajlaşma vb.nin başkalarıyla paylaşılmaması gerektiğini bilir. Sosyal ilişkilerinde kişisel sınırlarını belirler.	Dijital İçerik Mesajı Güçlendir Hz. Peygamber Dönemi Anekdote Edebi Metin 1. Mahremiyet: Herkesin Kendine Ait Bir Alanı Vardır 2. Ekranı Bakan Göz, Gerçeği Görebilir mi? Haftanın Uygulama Etkinliği 1. Yolun Hakkı – Sokakta Mahremiyet ve Sorumluluk Alternatif Etkinlikler 1.Siber Farkındalık 2.Adımını Seç: Evet mi Hayır mı?	
				Kişisel bilgilerin gizliliğini korumak Sosyal medyada kişisel bilgi, belge ve fotoğraflarının erişilebilirliğini sınırlar. Kişisel bilgilerinin yer aldığı dijital araçları bilinçli ve güvenli bir şekilde kullanır. Kişisel bilgilerin gizliliği ihlalinin olası sonuçlarını araştırır. Kendisiyle paylaşılan sosyal, kurumsal ya da kişisel bilgileri üçüncü kişilerle paylaşmaz. Dijital mahremiyet ihlalinin yasal sorumluluğunu bilir.		
				Aile içi ilişkilerde özel alanı dikkate almak Aile üyelerinin kişisel alanlarını koruması gerektiğini bilir. Ailenin ortak özel hayatının önceliklerini önemser. Aile içi ilişkilerde gizliliğe önem verir, suç teşkil edecek bir durumu gizli tutmamasını gizliliğin bir ihlali değil gereği olarak değerlendirir. Tüm aile fertlerinin duysal ve bedensel gizliliği olduğunu kabul eder. Aile içindeki her ferdin kendi bedensel mahremiyetini koruması için gerekli özeni gösterir. Evin ortak kullanım alanlarında aile fertlerine saygı gösterir.	Dijital İçerik Mesajı Güçlendir Hz. Peygamber Dönemi Anekdote Edebi Metin 1. Kalbimin Sınırları ve Saygının Anahtarı: Mahremiyet 2. Paylaş Tuşuna Basmadan Önce Haftanın Uygulama Etkinliği 1. Mahrem Bilgi Farkındalığı Alternatif Etkinlikler 1.Fotoğraf Çekme Etiği 2.Sır Kutusu	
				Sosyal ilişkilerde kişisel alanları korumak Bedensel ve mekânsal mahremiyetin korunmasına özen gösterir. Hak ve özgürlüklerden yararlanırken diğer insanların kişisel sınırlarını gözetir. Başkalarının görüntülerini izinsiz paylaşma, kişisel yaşam alanlarına izinsiz girme gibi özel hayatın gizliliğini ihlal edecek davranışlardan kaçınır. Siber zorbalık içeren davranışlardan kaçınır. Zorbalığa maruz kaldığında yardım ister. Zorbalığa uğradığında bu durumla baş etmenin yollarını bilir. Başka insanların özel hayatını ve kusurlarını öğrenme ve çalışmaz.		
				EV ÖDEVLENDİRİLMESİ	1.Sınır Çizgisi – Tecessüs Nerede Başlar? 2. Estetik Olmasaydı?	

GENEL ETKİNLİK HAVUZU

Tablodaki etkinlikler; saygı, estetik, mütevazılık, adalet, dürüstlük, özgürlük, sorumluluk, temizlik, sağlıklı yaşam, sabır sevgi, dostluk, merhamet, vatanseverlik/yardımseverlik, çalışkanlık, aile bütünlüğü, mahremiyet, tasarruf ve duyarlılık değerlerinin tümü ile ilgili kılavuzumuzda sizlerden uygulanması istenilen etkinlikler dışında fazladan etkinlikler yapılabilir. **Uyguladığınız etkinlikleri tabloya (X) ile işaretleyiniz. Etkinliği hangi değer veya değerler için uyguladığınızı yazınız.**

S. No	ETKİNLİKLER	DEĞERLENDİRME	
DOĞA VE ÇEVRE		X	Değerler
1	Doğa ve Çevre Bilinci Faaliyetleri		
2	Çevre ve değerler temalı TEKNOFEST ve TÜBİTAK projeleri		
3	"Sıfır Atık -Atıkların Dönüşümü" kampanyaları		
4	"Okulumu-Mahallemi Yeşille Buluşturuyorum-Fidan Dikiyorum" etkinliği		
SOSYAL VE KÜLTÜREL ETKİNLİKLER			
5	Ayın temasına uygun sinema günleri		
6	Okul duvarına grafiti çalışması		
7	"Okulum Temiz" etkinlikleri		
8	Değerler Gazetesi (öğrencilerin yaptıkları iyi davranışların basılı veya dijital haberleştirilmesi)		
9	Okulun en duyarlı öğrencisi-sınıfı etkinlikleri		
10	Münazara, söyleşi ve paneller		
11	Değerler koridoru-sorumluluk caddesi-saygı sokağı vb. eğitim ortamlarının oluşturulması		
12	Ayın değeri faaliyetleri ile ilgili e-kitap veya sanal sergi oluşturma		
13	Değerlerle ilgili kavram haritaları oluşturma		
14	Kitap okuma ve tahlil yapma çalışması		
15	Tarihî şahsiyetlerin değerle ilişkilendirilmesi		
16	Şiirler üzerinden değer öğretimi		
17	Peygamberimizin hayatından değerlerimizle ilgili örnekler		
18	Masal, kukla hazırlama ve temaya uygun içerikle drama oyunları		
19	Web2 araçları ile hazırlanmış dijital sergiler, videolar ve oyunlar		
20	Ayın temasına uygun materyal tasarlama (rozet, kitap ayracı vb.)		
21	Akrostiş hazırlama, hikâye-deneme yazma		
22	Hacivat-Karagöz etkinlikleri		
23	Boyama, pixel kodlama ve görsel sanat etkinlikleri		
24	Ayet, hadis, özlü sözler ile üretilen yazılı ve görsel içerikler		
25	Geleneksel sanatlar		
26	Mahya yazıları, mânî yarışmaları, "Ramazan Sokağı" gibi ramazan etkinlikleri		
27	Yerli malının teşvik edilmesi		
28	Kardeş okulları ziyaret etme ve hediyeleşme		
29	Pansiyonda kalan öğrenciler için akşam etkinlikleri		
30	Dünyada yaşanan olağanüstü durumlarda (doğal afetler, savaş vb.) yardım faaliyetleri		
31	Dinî günlerde kolonya, şeker ikramı		

YARIŞMA VE EĞİTİMLER

32	İletişim becerileri, bilinçli internet kullanma, medya okuryazarlığı, siber zorbalık, işaret dili vb. eğitimleri		
33	Gönüllülük ve sosyal sorumluluk eğitimleri (İtfaiye, Türkiye Diyanet Vakfı, AFAD, Kızılay, 112, telsizcilik vb.)		
34	Sanat atölyesi (ebru, hat, naht vb.)		
35	Gençlik merkezi, halk eğitim kursu faaliyetleri (salon sporları, okçuluk vb., sanat tasarım atölyeleri, zekâ oyunları, hitabet ve liderlik becerileri, resim ve mutfak atölyeleri)		
36	Resim, şiir, hikâye, fotoğraf, afiş, slogan, kısa film yarışmaları		

KAMP VE SPORİF FAALİYETLER

37	Sporif turnuvalar		
38	Anne-baba ve çocuk kampları		
39	Dede torun buluşmaları		
40	Değerler kulübü izcilik çalışmaları		
41	Bisiklet turu (Her bir öğrencinin bisikletinin üzerine ayın değeri ile ilgili ayet, hadis, atasözü, deyim yazılabilir.)		
42	Doğa yürüyüşü, piknikler		
43	Spor ve zekâ oyunları turnuvaları		
44	Paydaş kurumlarla günübirlik/yatılı kamp etkinlikleri		
45	Geleneksel çocuk oyunları, halk oyunları		
46	Takım oyunu örneklerinin Web 2.0 araç eğitimi		
47	Uçurtma şenliği		
48	Oryantring		
49	Okul ve sokak röportajları		
50	Yıl sonu şenlikleri		

GEZİ VE ZİYARETLER

51	Millî, manevi ve kültürel mekânların ziyaret edilmesi		
52	"Şehrimi Geziyorum, Değerlerimi Yaşıyorum" etkinliği		
53	Gazilere ve şehit ailelerine yönelik ziyaretler ve mektup çalışması		
54	Yaşlı ve huzurevi ziyaretleri		
55	Hastane ziyaretleri		
56	Sağlık sorunları nedeniyle evde eğitim alan öğrencilere ziyaret		
57	Taziyeler		
58	Köy ziyaretleri		
59	Çocuk hastaların ziyareti		
60	Hastane okullarındaki öğrencilerle mektup arkadaşlığı		
61	Unutulmaya yüz tutmuş meslekleri devam ettirmeye çalışanların ziyaret edilmesi		
62	Tabiat okulu (tabiatla buluşmalar, birlikte iş yapabilme yeteneği kazanma vb.)		
63	"Mahallemini Tanıyorum, Çevreme Duyarlıyım" temalı mahalle ziyaretleri		

VELİ ETKİNLİKLERİ

64	Veli, öğrenci ve paydaş kurumlarla ile ortak, kahvaltı, piknik, iftar programları vb. etkinlikler		
----	---	--	--

KILAVUZ İÇERİK REHBERİ

Kılavuzda yer alan bölümler aşağıda sıralanmıştır:

Görsel Yorumlama

Bu bölümde ayın değerlerini destekleyen, temel eğitim ve ortaöğretim düzeyinde kullanılabilecek örnek görsellere yer verilmiştir. Eğitimci, uygun gördüğü görsel içerikleri aylık çalışma planına alabilir.

Dijital İçerik

Bu bölümde ayın değerlerini destekleyen temel eğitim ve ortaöğretim düzeyinde kullanılabilecek örnek dijital içeriklere yer verilmiştir. Eğitimci uygun gördüğü dijital içeriği seçerek çalışma planına alabilir.

Mesajını Güçlendir

Bu bölümde ayın değerlerini destekleyen temel eğitim ve ortaöğretim düzeyinde kullanılabilecek ayet, hadis, özlü söz ve Esmâü'l Hüsna'ya yer verilmiştir. Planladığınız etkinliği yaparken değer ve o değere ait alt bileşenleri ilişkilendirilebilecek örnek ayet, hadis ve özlü sözlerden faydalanabilirsiniz. Esmâü'l Hüsna örneği ile öğrencilerin Allah'ın (cc) isimlerini kendi hayatlarına nasıl yansıtabilecekleri hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlayabilirsiniz.

Edebî Metin

Bu bölümde ayın değerlerini destekleyen, temel eğitim ve ortaöğretim düzeyinde kullanılabilecek hikâye, deneme vb. metinlere yer verilmiştir. Eğitimci, uygun gördüğü hikâyeyi veya denemeyi seçerek çalışma planına alabilir.

Aktif Öğrenme

Bu bölümde öğrencilerin öğrenirken eğlenebileceği oyun, yarışma vb. etkinlikler ile gezerek, araştırma yaparak öğrenmelerini sağlayacak etkinliklere yer verilmiştir. Eğitimci uygun gördüğü etkinlikleri seçerek çalışma planına alabilir.

Ev Ödevlendirmesi

Bu bölümde velileri de sürece dâhil ederek öğrencilerde istendik yönde davranış değişikliği oluşturmak amaçlanmıştır. Ödevlendirmeler, öğrencilerin aile ortamında gerçekleştirebileceği uygulamalardan ve velilerin destekleyici katkılarıyla sürdürülebilecek çalışmalardan oluşmaktadır. Proje uygulamalarında velilerin öğrencilerin gelişimini takip etmesi ve sürece aktif katkı sunması önemsenmektedir.

Veli Mektubu

Bu bölümde ayın değerleri ile ilgili yapılacak etkinlikler ve bu etkinliklere nasıl destek verilebileceğine dair velilere bilgilendirmeler yapılır. Eğitimci, aylık çalışma planına aldığı etkinlikleri her ayın ilk haftasında veli mektubu aracılığıyla velilere ulaştırmalıdır.

1. Hafta Değeri Estetik

ETKİNLİK HAZIRLIK BASAMAKLARI

Uygulama Mekânı:	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekânlar
Hazırlık Süresi:	30-35 dk.

Hazırlık Uygulama Aşaması:

1. Etkinliğin yapılacağı hafta törenlerde, teneffüslerde, okul bahçesinde ve değerler panosunda haftanın değeri ve etkinliği ile ilgili gündem yapılır.
2. Değerler Kulübü öğrencileri etkinliğe hazırlık amacıyla DİB'e ya da GSB'ye bağlı bir mekâna götürülür.
3. Mekânda ikramlar verildikten sonra dijital içerik izletilir.
4. Haftanın değeriyle ilgili hikâye/deneme okunur ve değerlendirilir.
5. Yapılacak ana etkinlikle ilgili ön bilgilendirme yapılır ve etkinliğe geçilir.

DİJİTAL İÇERİK

Video Tanıtıcı Notlar Başlık:	Kelebekler
Hedef Kitle:	Tüm Kademeler
Süre:	4 dakika 51 saniye
Konu:	Estetik
Link:	https://www.youtube.com/watch?v=ekUIL58cKQc&list=PLtApkPE49w-uzUsp8HY83niv5UtYNXOEi

Video Tanıtıcı Notlar Başlık:	Arılar
Hedef Kitle:	Tüm Kademeler
Süre:	4 dakika 51 saniye
Konu:	Estetik
Link:	https://www.youtube.com/watch?v=aFqGjQ2K4Bc&list=PLtApkPE49w-uzUsp8HY83niv5UtYNXOEi&index=4

MESAJINI GÜÇLENDİR

Ayet

“O ki, yarattığı her şeyi güzel yaptı.”

(Secde 32/7)

Hadis

“Şüphesiz Allah, her şeyde ihsanı (en güzel şekilde yapmayı) farz kılmıştır.”

(Müslim, “Sayd”, 57.)

Özlü Söz

“Sanat, Allah’ı arama cehdidir.”

(Necip Fazıl Kısakürek)

EL-CEMÎL (cc):

- Mutlak güzellik sahibi olan.
- Güzeli yaratan ve güzelliği seven.

EL-CEMÎL İSMİ HAYATIMA NASIL YANSIR?

- ? İç ve dış temizliğime özen gösteririm.
- ? Çevremi güzelleştirmeye ve düzenli tutmaya dikkat ederim.
- ? Sözlerimi ve davranışlarımı estetik ve nezaketle şekillendiririm.
- ? Güzeli görmeye ve takdir etmeye çalışırım.
- ? Ahlâkımı güzelleştirerek Allah'ın sevdiği bir kul olmaya gayret ederim.

HZ. PEYGAMBER DÖNEMİ ANEKDOT

Peygamber Efendimiz (sav) bir gün bir cenaze defin işlemini takip ediyordu. Kabir kazılmış, cenaze yerleştirilecek hâle gelmişti. Ancak kabrin iç kısmında küçük bir eğrilik ve düzensizlik vardı. Sahâbîler bunu önemsememişlerdi, nasıl olsa toprak örtülecek ve görünmeyecekti.

Resulullah (sav) bu durumu fark etti ve kabrin düzeltilmesini istedi. Orada bulunanlardan biri:

— “Ya Resulullah, bu küçük bir şey, ölüye bir zararı olmaz.” dedi.

Bunun üzerine Efendimiz (sav) şöyle buyurdu:

“Allah Teala, biriniz bir iş yaptığı zaman onu sağlam ve güzel (itkan ile) yapmasını sever.”

(Beyhakî, Şuabu'l-Îmân, 5312)

Bu hadis, yapılan işin yalnızca doğru ve sağlam olmasını değil, **güzel ve estetik** olmasını da öğütler. Çünkü İslam'da güzellik (ihsan), dış görünüşten ibadete, mimariden gündelik davranışlara kadar hayatın her alanına yansıyan bir değerdir. Kabirdeki küçük bir eğriliğin düzeltilmesi, görünmeyen yerde bile **düzen, uyum ve zarafetin** korunması gerektiğini gösterir.

Estetik bakışla bu mesaj şudur: Mümin, yaptığı her işte **ölçü, denge ve incelik** arar; ortaya koyduğu eser yalnızca faydalı değil, aynı zamanda **ruha hitap eden bir güzellik** taşır. Böylece emek, sıradan bir görev olmaktan çıkar; **anlam ve değer üreten bir sanata** dönüşür

EDEBİ METİN

Deneme Adı:	Güzellik ve Sanat: Allah Güzelliği Sever
Hedef Kitle:	İlkokul-Ortaokul

“Güzellik” denilince aklımıza uyum, denge, ölçü ve zarafet gelir. Zarafetin en güzel örneği ise Peygamberimizdir (sav). Onun güzelliği gösterişte değil; sadelikte, tevazuda ve doğallıktaydı. Oturuşu, konuşması, gülüşü, insanlara davranışı hep nazik ve ölçülüydü. Yüzündeki tebessüm eksik olmazdı. Kendisi de, “Allah’ım! Yaratılışımı güzel kıldığın gibi ahlâkımı da güzelleştir.” diye dua ederdi.

Namaz kılışı da çok güzeldi. Safların düzgün olmasına dikkat eder, düzenli olmanın namazın güzelliğinden olduğunu söylerdi. Ezan için sesi güzel olan Bilâl’i seçmesi ve Kur’an’ın güzel sesle okunmasını tavsiye etmesi, onun estetiğe verdiği önemi gösterir.

Peygamberimiz güzel ve etkili konuşurdu. İnsanlara verdiği öğütlerde hem ahlâkı hem de inceliği bir arada gösterirdi. Mesela komşulukla ilgili konuşurken, sadece yardım etmeyi değil, komşuyu rahatsız edecek davranışlardan da kaçınmayı öğütlemiştir. Bu hem maddi hem manevi zarafeti anlatır.

Sanat ise insanın içindeki yeteneği güzel bir şekilde ortaya koymasıdır. Her toplum kendi inancına ve kültürüne göre sanat üretir. İslâm medeniyeti de kendi camilerini, mimarisini, ezanını ve sanatını oluşturmuştur. İslam sanatında en önemli özellik, Allah’ın birliğini hatırlatması ve iyiliği amaçlamasıdır. Müslüman sanatkar, yaptığı işi bir ibadet gibi görür; faydalı ve güzel eserler bırakmaya çalışır.

Sonuç olarak İslam sanatı; tevazu, sadelik, faydalılık ve ihsan anlayışıyla şekillenmiştir. Müslüman, yaptığı her işte güzel davranmaya ve Allah’ın kendisini gördüğünü bilerek hareket etmeye çalışır. Çünkü yaptığımız her güzel iş hem dünyada hem ahirette değer kazanır.

Kaynak: Diyanet Hadislerle İslam

(Metin İlkokul-Ortaokul öğrencileri için yeniden uyarlanarak yazılmıştır.)

Yansıtma Soruları

1. Peygamberimizin (sav) güzelliğinin “sadelik, tevazu ve doğallık” olduğu anlatılıyor. Siz kendi hayatınızda sadelik ve tevazuyu gösterebileceğiniz bir davranış örneği verebilir misiniz?
2. Metinde “yaptığımız her güzel işin değer kazandığı” söyleniyor. Bugün okulda ya da evde yapabileceğiniz “güzel bir iş” ne olabilir?

EDEBİ METİN

Deneme Adı:

Anlamanın Zarafeti

Hedef Kitle:

Lise

Bir medeniyeti tanımanın en zarif yollarından biri, onun güzelliğe yüklediği anlamı kavramaktır. Çünkü bir toplum neyi güzelleştiriyorsa, kalbinde neyi yücelttiğini de orada gösterir. Güzellik anlayışı, o medeniyetin değer haritasıdır, ruhunun sessiz fakat güçlü ifadesidir.

İslam medeniyetinde estetik, yalnızca süsleme yahut göze hitap eden bir zarafet değildir. O, ölçünün, dengenin ve anlamanın birleştii bir bütünlüktür. Güzellik burada gösteriše değil hakikate yaslanır. Bu sebeple bir mabede bakarken yalnız taş ve kubbe görmeyiz, bir dünya tasavvurunun mimariye dönüşmüş hâlini seyrederek.

Örneğin Selimiye Camii'ne baktığınızda yalnızca büyük bir yapı ile karşılaşmazsınız. Kubbenin göğe doğru yükselişi, insanın aşkın olana yönelişini hatırlatır. İçeri süzülen ışık, karanlığı değil aydınlığı

tercih eden bir varoluş anlayışını yansıtır. Her şey yerli yerindedir, ne abartı ne eksiklik... Ölçü, mimarinin sessiz dili hâline gelmiştir.

Benzer bir inceliği hat sanatında görürüz. Müslüman sanatkâr için harf, yalnızca bir işaret değildir; anlamın taşıyıcısı, kutsal kelâmın emaneti sayılır. Kur'an ayetleri, sabrın ve itinanın süzgecinden geçerek en güzel biçimde yazılmaya çalışılır. Her çizgi, her kıvrım bilinçli bir tercihin ürünüdür. Bu, bize şu hakikati öğretir: İnsan değer verdiği şeyi özenle işler, sevdiğini güzelleştirir. Estetik, burada ahlâkın bir tezahürüdür.

Çeşmeler, köprüler ve kervansaraylar da bu anlayışın gündelik hayata yansımış örnekleridir. Osmanlı'da inşa edilen bir köprü yalnızca iki yakayı birleştirmez, taşların uyumlu dizilişiyle insan ruhuna da sükûnet verir. Bir mahalle çeşmesi hem susuzluğu giderir hem de bulunduğu mekâna zarafet katar. Estetik, yalnızca saraylarda ve büyük yapılarda değil; sokakta, mahallede, gündelik hayatın içinde yaşar. Böylece güzellik, seçkin bir ayrıcalık değil, müşterek bir tecrübe hâline gelir.

Temizlik de hem maddi hem de manevi olarak bu estetik anlayışının ayrılmaz bir parçasıdır. Cami avlularının düzeni, evlerin sükûneti ve intizamı, sokakların bakımı, kıyafetin nezafeti, dilin zarafeti ile aynı fısıldar hem bedensel hem ruhsal arınmayı hatırlatır. Çünkü Müslüman için güzel olan, aynı zamanda temiz ve dengeli olandır. Dıştaki düzen, içteki düzenin yansımasıdır.

Sonuç olarak İslam medeniyeti, güzelliği anlamdan koparmayan bir ufuk sunar. Güzellik, hakikatle birleştğinde değer kazanır, ölçü ve denge ile kemale erer. Gösteriş için değil, anlam için yapılan her iş, estetik bir değere dönüşür. Böylece estetik, yalnız gözün değil, kalbin de şahit olduğu bir tecrübeye dönüşür.

İnsan, inandığı hakikati yaşadığı mekâna ve ürettiği esere yansıtır. Ölçü ve denge yalnız mimaride değil, karakterde de görünmelidir. Hakikatle birleşen güzellik, göze hitap etmekle kalmaz, ruha da seslenir.

Yahya ATEŞ

Yansıtma Soruları

1. Metinde “güzelliğin gösterişe değil hakikate yaslandığı” vurgulanıyor. Sizce bir şeyin güzel olması için “anlam” neden önemlidir? Günlük hayatta bunun örneğini nerede görürüz?
2. Estetiğin yalnız mimaride değil “karakterde de görünmesi” gerektiği söyleniyor. Sizce ölçü ve denge bir insanın hangi davranışlarında kendini belli eder?

1. HAFTA UYGULAMA ETKİNLİĞİ

Etkinlik:

Mekânda Saklı Zarafet

Hedef Kitle:

Tüm Kademeler

Kazandırdığı Değer:

- D7.1.7. Estetik açıdan nitelikli tasarımları ve çevresel güzellikleri takdir eder. (TYMM Ortak Metni)
- D7.3.3. Hayatını görsel sanatlar, mimari, müzik, edebiyat gibi alanlarda estetik unsurlarla zenginleştirir. (TYMM Ortak Metni)
- D7.1.5. Sanat eserini kendi deneyim ve değerleriyle ilişkilendirerek yorumlar. (TYMM Ortak Metni)

Amaç:

Öğrencilerin yaşadıkları çevrede bulunan dinî ve tarihî mekânları tanımalarını sağlamak; cami mimarisi ve süsleme sanatları üzerinden estetik bakış geliştirmelerine, kültürel mirasın anlamını fark etmelerine ve bu değerlerin korunmasının önemini kavramalarına yardımcı olmak.

Etkinlik İÇeriği:

ÖĞrencilere camilerin dinî, kültürel ve mimari açıdan önemi hakkında kısa bir bilgilendirme yapılır.

(Mihrap, minber, kubbe, hat, motif gibi kavramlar yaş düzeyine uygun şekilde tanıtılır.)

EĞitmenler rehberliğinde okul çevresinde veya öğrencilerin bulunduğu şehirde yer alan bir cami ya da tarihî dinî mekâna ziyaret gerçekleştirilir.

ÖĞrenciler cami içinde:

Mihrap ve minberdeki süslemeleri, kubbe içindeki motifleri ve yazıları, hat yazılarında geçen anlamlı ifadeleri dikkatle gözlemler.

ÖĞrencilerden, gördükleri estetik unsurları küçük notlar olarak ya da çizimler yaparak tespit etmeleri istenir.

(çizim ve kısa yazılı notlar tercih edilir.)

EĞitmen, gözlemlenen motiflerin ve yazıların ne anlatmak istediği üzerine kısa açıklamalar yapar; mimari ile inanç arasındaki ilişkiye dikkat çeker.

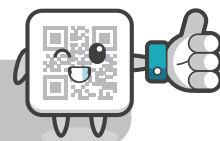
Ziyaret boyunca sessiz, saygılı ve mekânın ruhuna uygun bir tutum sergilenir.

Değerlendirme:

- ÖĞrencilerden gözlemledikleri estetik unsurları ve en çok dikkatlerini çeken bölümü sözlü olarak paylaşmaları istenir.
- “Bu süslemeler ve yazılar size ne hissettirdi?” sorusu üzerinden kısa bir değerlendirme yapılır.
- Camilerin yalnızca ibadet edilen yerler değil, aynı zamanda sanat ve kültür taşıyıcısı mekânlar olduğu vurgulanır.
- Etkinliğin öğrencilerin çevrelerine bakışını nasıl değiştirdiği üzerine sohbet edilir.

Estetik değeri ile ilgili alternatif içerikler

2. Hafta Değeri Estetik

ETKİNLİK HAZIRLIK BASAMAKLARI

Uygulama Mekânı:	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekânlar
Hazırlık Süresi:	30-35 dk.

Hazırlık Uygulama Aşaması:

1. Etkinliğin yapılacağı hafta törenlerde, teneffüslerde, okul bahçesinde ve değerler panosunda haftanın değeri ve etkinliği ile ilgili gündem yapılır.
2. Değerler Kulübü öğrencileri etkinliğe hazırlık amacıyla DİB'e ya da GSB'ye bağlı bir mekâna götürülür.
3. Mekânda ikramlar verildikten sonra dijital içerik izletilir.
4. Haftanın değeriyle ilgili hikâye/deneme okunur ve değerlendirilir.
5. Yapılacak ana etkinlikle ilgili ön bilgilendirme yapılır ve etkinliğe geçilir.

DİJİTAL İÇERİK

Video Tanıtıcı Notlar Başlık:	Karınca
Hedef Kitle:	Tüm Kademeler
Süre:	4 dakika 56 saniye
Konu:	Estetik
Link:	https://www.youtube.com/watch?v=flrs43xgSE4&list=PLtApkPE49w-uzUsp8HY83niv5UtYNXOEi&index=7

Video Tanıtıcı Notlar Başlık:	Kaktüs
Hedef Kitle:	Tüm Kademeler
Süre:	6 dakika 29 saniye
Konu:	Estetik
Link:	https://www.youtube.com/watch?v=ldYma-oyRin0&list=PLtApkPE49w-uzUsp8HY83niv5UtYNXOEi&index=30

MESAJINI GÜÇLENDİR

Ayet

“Andolsun biz, en yakın göğü kandil-
lerle donattık.”

(Mülk 67/5)

Hadis

“Şüphesiz Allah güzeldir, güzelliği
sever.”

(Müslim, “İmân”, 147.)

Özlü Söz

“Müminin ziyneti, edebidir.”

Hasan-ı Basrî

EL-MUSAVVİR (cc)

- Varlıklara şekil ve suret veren.
- Her şeyi en güzel ve hikmetli biçimde tasvir eden.

EL-MUSAVVİR İSMİ HAYATIMA NASIL YANSIR?

- ? Yaratılışımdaki farklılıkların bir hikmet taşıdığını bilirim.
- ? İnsanların dış görünüşüyle değil, ahlâkıyla değerli olduğunu hatırlarım.
- ? Kendimi geliştirmeye ve güzel bir karakter inşa etmeye çalışırım.
- ? Allah'ın sanatını kâinatta tefekkür ederim.
- ? Başkalarını yaratılış özellikleriyle yargılamaktan kaçınırım.

HZ. PEYGAMBER DÖNEMİ ANEKDOT

Hiz. Peygamber (sav) güzel bir şiire ya da söze de hayranlık duymuş ve ümmetini bu konuda teşvik etmiştir. Esasen O'nun (sav) söz konusundaki estetik tutumunu ortaya koyan "Allah'a ve ahiret gününe iman eden ya hayır (güzel) söz söylesin ya da sussun!"(Buhari, Edep 85) ifadesi çok dikkat çekicidir. Böylece O (sav), sözün en güzel ve hayırlı olanını söylemeyi eğer söylenecek söz bir anlam ya da önem ihtiva etmiyorsa o zaman da susmak gerektiğini vurgulamış olmaktadır. Nitekim Müslümanın kendisini ilgilendirmeyen boş şeylerle uğraşmayı terk etmesi, o kimsenin güzel bir Müslüman olduğunu gösteren bir hakikattir. Hiz. Peygamber (sav), diğer bir rivayette cahiliye döneminde güzel şiir ve kasideleriyle meşhur olan Abdullah b. Revaha'yı (ra) bir mecliste: "Şüphesiz ki kardeşiniz hak (güzel) söz söyler, batıl söz söylemez." buyurarak takdir ve taltif etmiş, bu suretle de güzel söz ve şiiri methetmiştir.

Hiz. Peygamber'in güzel söze ve güzelliğe olan hayranlığını gösteren başka bir rivayette O (sav), yarım hurma vermeye de imkânı olmayan bir kimsenin hiç olmazsa hoş ve güzel bir söz söylemesini tavsiye etmiştir. Nitekim aynı rivayette O (sav), güzel bir sözün bile sadaka olduğunu ve kişinin cehennemden kurtuluşuna vesile olabileceğini haber vermiştir. Hiz. Peygamber'in (sav) bu rivayette hoş ve güzel bir sözün sadaka olduğunu vurgulamasında ise aynı bir hikmet ve letafet bulunmaktadır.

EDEBİ METİN

Hikâyenin Adı:	Ahenkli Bahçe ve Estetiğin Sırrı
Hedef Kitle:	İlkokul Ortaokul

Ela bir gün öğretmeninden yeni bir kelime öğrendi: estetik. Öğretmeni, “Estetik; uyumu, ölçüyü ve güzelliği fark edebilmektir.” demişti. Ela bu sözü çok sevdi ve eve dönerken parkta estetiği aramaya karar verdi.

Parkta rengârenk çiçekler açmıştı. Kırmızı, sarı, mor... Hepsi farklıydı ama yan yana geldiklerinde göz alıcı bir uyum oluşturuyordu. Ela düşündü: “Estetik demek, farklı renklerin kavga etmeden bir arada durabilmesi demekmiş.”

Biraz ileride rüzgâr ağaçların yapraklarını nazikçe sallıyordu. Yaprakların hışırtısı, kuşların cıvıltısı ve uzaktan gelen su sesi birleşerek sanki görünmeyen bir müzik oluşturuyordu. Ela gülümsedi: “Demek ki estetik sadece görmekle değil, duymakla da ilgiliymiş.”

Yerde karıncalar düzenli bir sıra hâlinde ilerliyordu. Hiçbiri acele edip diğerine çarpmıyordu. Her biri görevini biliyordu. Ela eğilip onları izledi: “Doğadaki düzen de estetikmiş. Her şey ölçülü ve yerli yerinde olunca ortaya güzellik çıkıyor.”

Gökyüzüne baktığında bulutların birbirine karışmadan akıp gittiğini gördü. Ne çok sıkışık ne de boşlukta... Tam kararında. Ela, “Estetik; ne eksik ne fazla, tam olması gerektiği gibi olmak demekmiş.” diye düşündü.

Eve vardığında masasını düzenledi, kitaplarını özenle yerleştirdi. Sonra annesine yardım etti. İçinden, “Ben de davranışlarımda dengeli olabilirim. Nazik konuşarak, düzenli davranarak ve ölçülü hareket ederek.” dedi.

O gün Ela şunu anladı: Estetik sadece resimlerde ya da büyük eserlerde değildir. Doğadaki ahenkte, düzenli bir odada, güzel bir sözde ve nazik bir davranışta da estetik vardır. Gözlerimiz dikkatle bakarsa, kalbimiz de güzelliği hisseder.

Yansıtma Soruları

1. Ela estetiği doğada renklerde, seslerde ve düzende fark ediyor. Siz dışarıda yürürken estetiği nerelerde görebilirsiniz? Üç örnek söyleyebilir misiniz?
2. Ela eve gelince masasını düzenleyip nazik davranmayı da estetikle ilişkilendiriyor. Sizce “nazik söz” ve “düzenli davranış” neden birer estetik örneğidir?

EDEBİ METİN

Hikâyenin Adı:	İslâm, Sanat ve Estetik
Hedef Kitle:	Lise

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla.

Din-i Mübin-i İslâm'ın, eşyaya ve varlık âlemine bakışını Sevgili Peygamberimizin (sav) "Allah güzeldir ve güzeli sever." (Müslim, İman 147) nebevi öğretisi en güzel şekilde ifade etmektedir. Hiç kuşkusuz insan aklı, Allah'ın güzelliğini idrakten acizdir. Ancak O'nun güzelliği ya da cemal sıfatı âlemde yarattığı varlıklara bakılarak anlaşılabilir bir husustur. Zira Yüce Yaradan, yarattığı her şeyi en güzel bir biçimde yaratmıştır (Secde 32/77). Kâinat, "ahsenü'l-hâlikîn" olan Allah'ın sanatıdır. Bu itibarla zerreden kürreye bütün kâinata bambaşka bir güzellik, zarafet, ahenk, düzen, ölçü, zevk ve özgünlük bulunmaktadır.

İslâm kültür ve medeniyeti sanat ve estetiğin şaheserleriyle asırlara damgasını vurmuştur. Nitekim bilgi ve hikmetin, taş, tuğlaya sindiği estetik harikası camiler, nağmeden gönüle dökülen musikiler, bilinçli dindarlığın ilim aşkıyla şekillendirdiği külliyele, olabildiğince naif bir dindarlık anlayışının izini taşıyan nice mimari eserlerle İslâm sanatı, bir dantel gibi arzın dört bir yanında işlenmekle kalmamış, aynı zamanda öte dünyadan inşirahlarla ruh ve gönüllerin manevî ikliminde de derin izler bırakmıştır.

Hiç şüphesiz, taş kütleler, Sedefkâr Mehmet Ağa, Koca Sinan gibi ustaların elinde, cami, imaret, kervansaray, köprü ve çeşmeye dönüşerek bir zarafet ve bir mana oluşturmuş; Sultanahmet, Süleymaniye, Selimiye ve diğerleri, Levnî'nin, Lâmiî'nin, Dede Efendi'nin ve İtrî'nin boyaya, mısralara ve musikiye dokunuşlarıyla kucaklaşmıştır. Süleyman Çelebi'nin, Fuzulî'nin, Yunus Emre'nin, Mevlana'nın belağat ve fesahatında dil ve edebiyata yansımıştır. Dahası bu zengin koleksiyon hat, ebru ve en güzel çini örnekleriyle İslâm sanat ve estetiğinin en güzel örneklerini sergilemiştir.

Modern zamanlara gelindiğinde İslâm medeniyetinin estetik ve sanat yönü derinliğini kaybetmeye başlamıştır. İslâm'ın sanat ve estetik anlayışı, şehirlerimize, metropollerimize, megapolerimize, topyekûn mimarimize ve cami mimarisine, bilgi, kültür ve eğitim hayatımıza yansıtılamadığı gibi bazı İslâm sanat dalları maalesef yaşatılamamış, birçoğu da unutulmaya yüz tutmuştur.

Son olarak bugün İslâm'ın sanat ve estetik anlayışını hep tarihte sergilenmiş sanat dallarının ürünleriyle tanıtmak yeterli değildir. Bu anlayışı yeni zamanlarda tekrar tüm çeşitliliğiyle özgün eserlerle ortaya koymak ve bütün insanlığın beğenisine sunmak, zarafetin timsali Habibullah'ın yanında Allah'ın cemaliyle müşerref olmak isteyen bütün müminlerin üzerine düşen bir vazifedir.

Prof. Dr. Mehmet GÖRMEZ

Diyanet Aylık Dergi, sayı 275

(Metnin orijinalliği ve anlam akışı bozulmadan kısaltılmıştır)

Yansıtma Soruları

1. Metinde modern zamanlarda estetik derinliğin kaybolmaya başladığı ifade ediliyor. Sizce bugün şehirlerimizde estetik anlayışını zayıflatın etkenler nelerdir?
2. "İslâm'ın sanat ve estetik anlayışını yeni zamanlarda özgün eserlerle ortaya koymak" bir sorumluluk olarak anlatılıyor. Sizce günümüzde bu anlayış hangi alanlarda (mimari, eğitim, kültür, dijital tasarım vb.) yeniden canlandırılabilir?

2. HAFTA UYGULAMA ETKİNLİğİ

Etkinlik:	Doğada Allah'ın Estetiği
Hedef Kitle:	Tüm Kademeler
Kazandırdığı Değer:	- D7.1.2. Estetiğin sanat ve doğada önemli bir yere sahip olduğunu fark eder. (TYMM Ortak Metni) - D7.1.3. Renk, desen, doku gibi duyuşal özelliklerin estetik algı ile ilişkisini fark eder. (TYMM Ortak Metni) - D7.2.2. Çevresindeki doğal güzelliklerin ve sanatsal öğelerin kişiliğine etkilerini değerlendirir. (TYMM Ortak Metni)
Amaç:	Öğrencilerin doğadaki estetik düzeni ve yaratılıştaki inceliği fark etmelerini sağlamak, mikro düzeydeki güzellikleri keşfederek tefekkür ve estetik bilinç geliştirmelerine katkı sunmak.

Etkinlik İçeriği:

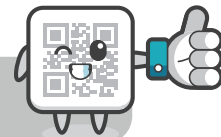
- Okulda kısa bir bilgilendirme yapılır. Doğada görülen simetri, ölçü, renk uyumu ve detay zenginliğinin estetik bir düzen içerdiği vurgulanır. Özellikle küçük ve gözden kaçan ayrıntıların (mikro estetik) fark edilmesinin önemi üzerinde durulur.
- Yarışmanın teması açıklanır: “Doğada Allah’ın Estetiği”. Manzara fotoğraflarından ziyade yakın çekim (makro) çalışmalara öncelik verilmesi teşvik edilir.
- Öğrencilerden şu tür görsellere odaklanmaları istenir:
 - Yaprak damarlarının simetrisi
 - Böcek kanatlarındaki desen
 - Çiçek merkezindeki düzen
 - Su damlasının yansıması
 - Taş görselleri
 - Ağaç kabuğundaki doku
- Çekimler park veya doğal alanlarda, çevreye zarar vermeden gerçekleştirilir. Canlılara zarar verilmemesi özellikle hatırlatılır.
- Her öğrenci fotoğrafına kısa bir başlık verir ve 3–4 cümlelik bir açıklama yazar:
 - Bu görüntüde hangi estetik unsuru fark ettim?
 - Bu detay bana ne düşündürdü?
- Fotoğraflar okul panosunda veya dijital platformda paylaşılır. İmkân varsa küçük bir sergi alanı oluşturulur.
- Daha sonra değerlendirme yapılır.

Değerlendirme:

- Öğrencilerin mikro düzeyde estetik ayrıntıyı fark etme becerileri değerlendirilir.
- “Doğadaki küçük ayrıntılar bize ne anlatır?” sorusu üzerinden kısa tartışma yapılır.
- Öğrencilerden estetik farkındalıklarının bu etkinlikten sonra değişip değişmediğine dair yansıtma alınır.
- Sergi sonrası genel değerlendirme yapılır.

Estetik değeri ile ilgili alternatif içerikler

3. Hafta Değeri

Mahremiyet

ETKİNLİK HAZIRLIK BASAMAKLARI

Uygulama Mekânı:	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekânlar
Hazırlık Süresi:	30-35 dk.
Hazırlık Uygulama Aşaması: 1. Etkinliğin yapılacağı hafta törenlerde, teneffüslerde, okul bahçesinde ve değerler panosunda haftanın değeri ve etkinliği ile ilgili gündem yapılır. 2. Değerler Kulübü öğrencileri etkinliğe hazırlık amacıyla DİB'e ya da GSB'ye bağlı bir mekâna götürülür. 3. Mekânda ikramlar verildikten sonra dijital içerik izletilir. 4. Haftanın değeriyle ilgili hikâye/deneme okunur ve değerlendirilir. 5. Yapılacak ana etkinlik ile ilgili ön bilgilendirme yapılır ve etkinliğe geçilir.	

DİJİTAL İÇERİK

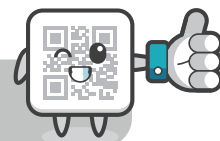
Video Tanıtıcı Notlar Başlık:	Prof. Dr. İhsan Çapcıoğlu - Sosyal Medyada Mahremiyet
Hedef Kitle:	Tüm Kademeler
Süre:	2 dakika 45 saniye
Konu:	Mahremiyet
Link:	https://youtu.be/8gyVlxQLJRA?si=k3HpxFi0GHS-ORVA

Video Tanıtıcı Notlar Başlık:	Mahremiyet dediğimizde ne anlamamız gerekiyor?
Hedef Kitle:	Tüm Kademeler
Süre:	2 dakika 45 saniye
Konu:	Mahremiyet
Link:	https://youtu.be/oS_J-FNqjHk?si=rohfoKbpO-izZft-Q

Mahremiyet değeri ile ilgili alternatif içerikler

MESAJINI GÜÇLENDİR

“Mü'min erkeklere söyle, gözlerini haramdan sakınsınlar”...
“Mü'min kadınlara da söyle, gözlerini haramdan sakınsınlar”...

(Nûr 24/30–31)

“Ey iman edenler! Kendi evlerinizden başka evlere, geldiğinizi hissettirip (izin alıp) ev sahiplerine selam vermeden girmeyin. Bu davranış sizin için daha hayırlıdır. Düşünüp anlayasınız diye size böyle öğüt veriliyor.”

(Nûr 24/27)

“Biriniz (bir eve) girmek için izin istediğinde üç defa izin ister; izin verilirse girer, verilmezse geri döner.”

Buhârî, İsti'zân 13; Müslim, Âdâb 33

“...Müslümanların gıybetini yapmayın ve onların gizli hâllerini araştırmayın. Müslüman kardeşinin ayıbını ortaya dökenin, Allah da ayıbını ortaya döker...”

(Tirmizî, Birr, 85)

“İnsan, sakladığı kadar insandır.”

Sezai Karakoç

EL-HAFÎZ (cc):

- Her şeyi koruyan ve gözetten.
- Emanetleri muhafaza eden, kullarını her türlü tehlikeden sakındıran.

EL-HAFÎZ İSMİ HAYATIMA NASIL YANSIR?

- ? Bana emanet edilen her şeyi titizlikle korurum.
- ? Sözlerime ve davranışlarıma dikkat ederek kendimi muhafaza ederim.
- ? Gizli–açık her hâlimin Allah’ın gözetiminde olduğunu bilirim.
- ? Ailemi ve çevremi korumak için sorumluluk alırım.
- ? Dua ve tevekkülle Allah’ın koruyuculuğuna sığınırım.

3. Hafta Değeri

Mahremiyet

HZ. PEYGAMBER DÖNEMİ ANEKDOT

İslâm dini, bireyin ve ailenin huzurunu korumak için özel hayatın mahremiyetine büyük önem vermiş; izinsiz eve girilmemesi, başkalarının hâllerinin gözetlenmemesi, gizli bilgilerin araştırılmaması ve ifşa edilmemesi gibi temel ilkeler koymuştur. Hz. Peygamber'in (sav) uygulamaları ve ilgili ayetler hem aile içinde hem toplumda kişisel sınırların korunmasını, merakın tecessüse dönüşmemesini ve güven ortamının zedelenmemesini hedefler. Eşlerin birbirlerinin sırlarını koruması ve bireylerin başkalarının kusurlarını araştırmaktan kaçınması, sağlıklı bir toplumun temel şartıdır. Nitekim Peygamber Efendimiz (sav), "Kişinin kendisini ilgilendirmeyen şeyleri terk etmesi, onun iyi bir Müslüman olduğunu gösterir." buyurarak bu hassasiyeti açıkça ortaya koymuştur. Bu çerçevede hem kişi kendi özel hayatını korumakla yükümlüdür hem de başkalarının mahremiyetine müdahale etmekten sakınmalıdır; zira bu denge, huzur, güven ve ahlâkın korunmasının anahtarıdır.

EDEBİ METİN

Hikâyenin Adı:

Mahremiyet: Herkesin Kendine Ait Bir Alanı Vardır

Hedef Kitle:

İlkokul-Ortaokul

Günlük hayatımızda bazen fark etmeden başkalarının özel hayatına karışabiliriz. Bir arkadaşımızın sırrını merak eder, duyduğumuz bir olayı başkalarına anlatmak isteriz. Oysa her insanın kendine ait, korunması gereken özel bir alanı vardır. Buna mahremiyet denir.

Mahremiyet; bedenimiz, evimiz, ailemiz ve bize ait bilgiler demektir. İnsan, özel alanına saygı duyduğunda kendini güvende hisseder. Bu yüzden mahremiyet, insanın değerli olduğunu gösteren önemli bir kavramdır. Dinimiz de mahremiyeti korumamızı ister.

Aile, mahremiyetin en çok korunması gereken yerdir. Evde konuşulan her şey başkalarıyla paylaşılmamalıdır. Çünkü aile bireyleri birbirine güvenir. Günümüzde bazı insanlar, aile hayatlarını televizyonda ya da sosyal medyada paylaşmaktadır. Bu durum hem aileyi hem de insanları üzebilmektedir.

Televizyon, internet ve sosyal medya hayatımızın bir parçasıdır. Ancak bu araçlar bazen özel hayatın gizliliğini unutturmaktadır. Bazı programlar ve paylaşımlar, yanlış davranışları normal gibi göstermektedir. Bu da özellikle çocukları ve gençleri olumsuz etkileyebilmektedir.

Mahremiyeti korumak sadece kendimiz için değil, başkaları için de önemlidir. Birinin ayıbını araştırmak, gizli hâllerini konuşmak doğru değildir. Çünkü kimse başkalarının hatalarının konuşulmasını istemez. Saygı ve anlayış, insanları birbirine yakınlaştırır.

Sonuç olarak mahremiyet, hayatımızda sessiz ama çok değerli bir yere sahiptir. Ona sahip çıktığımızda hem kendimizi hem de başkalarını korumuş oluruz. Herkesin kendine ait bir alanı olduğunu unutmadan yaşamak, bizi daha iyi insan yapar.

Kaynak: Diyanet İşleri Başkanlığının 14 Şubat 2025 tarihli "Mahremiyet, İnsanı Saygın Kılar" adlı cuma hutbesi esas alınarak bu kılavuz için hazırlanmıştır.

Yansıtma Soruları

1. Bir arkadaşının sırrını izinsiz paylaşmak onun duygularını nasıl etkileyebilir? Böyle bir durumda doğru davranış ne olmalıdır?
2. Aile içinde konuşulan konuların dışarıda paylaşılmaması neden güven duygusunu güçlendirir?

EDEBİ METİN

Hikâyenin Adı:

Ekrana Bakan Güz, Gerçeği Görebilir mi?

Hedef Kitle:

Lise

Yaşadığımız çağda görmek, bilmekle eş anlamlı hâle geldi. Bir şeyi görüyorsak var, görmüyorsak yok sayıyoruz. Gözümüzün önünde olmayanı duymuyor, hissetmiyor, hatta düşünmüyoruz. Ekranlar bize her şeyi gösteriyor gibi yapıyor ama aslında bizi hakikatten uzaklaştırıyor. Çünkü gösterilenler, gerçeğin kendisi değil, sadece birer görüntü.

Görmek, eskiden anlamaya açılan bir kapıydı. Bugün ise çoğu zaman düşünmenin önüne geçen bir engel. İzliyoruz ama idrak etmiyoruz. Bakıyoruz ama basiretimiz açılmıyor. Güz, kulağın önüne geçiyor; kulak, kalbin gerisine düşüyor. Bir sözün değeri, içeriğinden çok görüntüsüyle ölçülüyor. Hakikat, suretin gölgesinde kayboluyor.

Ekranlar sadece dünyayı değil, insanı da dönüştürüyor. Her şey seyredilecek bir nesneye dönüşüyor. Acı, mahremiyet, iyilik, kötülük... Hepsi izlenebilir birer sahne hâline geliyor. İnsan artık şahit olmak yerine seyirci olmayı seçiyor. Seyirci olmak ise sorumluluğu ortadan kaldırıyor. Çünkü izleyen kişi, olan bitenden kendini muaf sayıyor.

Bu durum, insanı üç farklı çıkmaza sürüklüyor: İlki, sürekli izleme isteği. Hayat, yaşanması gereken bir hakikat olmaktan çıkıp tüketilecek bir görüntüye dönüşüyor. İkincisi, başkalarının hayatını kurcalama merakı. Özel olan her şey ortalığa dökülüyor, gizli kalması gerekenler sergileniyor. Üçüncüsü ise görülme arzusu. İnsan artık yaşadığını değil, gösterdiğini önemsiyor. Yapmak yetmiyor, paylaşmak gerekiyor. Sessizlik değersizleşiyor, gösteriş sıradanlaşıyor.

Bütün bunların sonunda insan, farkına varmadan kendinden uzaklaşıyor. Düşünüyor ama düşüncesi derinleşmiyor. Konuşuyor ama sözleri hikmete dönüşmüyor. Bakıyor ama gördüğü şeyler onu olgunlaştırmıyor. En tehlikelisi de bu: idrakin yavaş yavaş körelmesi. Çünkü idrak ölünce, insan yaşasa bile hakikaten yaşamıyor.

Peki bu gidişin bir durak noktası yok mu? Var. İnsan, yeniden kendine dönerek bu zinciri kırabilir. Bunun yolu da utanma duygusunu basit bir çekingenlik olarak değil, bir bilinç hâli olarak yeniden hatırlamaktan geçiyor. Yalnızken de kendine saygı duyabilmek, görülmediğinde de doğruyu yapabilmek, izlenmediğinde de ölçüyü koruyabilmek... İşte asıl özgürlük burada başlıyor.

Hayat, sadece gösterilenlerden ibaret değil. Görülmeyen ama hissedilen, söylenmeyen ama sezilen bir tarafı var. İnsan, gözünü ekrandan çekip kalbine yönelttiğinde bunu fark ediyor. Belki de asıl mesele şudur: Her şeyi görmek mi, yoksa gördüğünü anlamak mı?

Kaynak: Bu metin, Prof. Dr. Mehmet Görmez'in Gençliğin Anlam Arayışı adlı eserinin 7. bölümü olan "Sanal Ekran Uygarlığında Hayâ ile Hayat Bulmak" başlıklı bölümünden hareketle, bu kılavuz için hazırlanmıştır.

Yansıtma Soruları

1. Sürekli izleyen ama az düşünen bir insan modelinin ortaya çıkması, sence bireysel sorumluluk duygusunu nasıl etkiler?
2. Metinde "seyirci olmak sorumluluğu azaltır" deniliyor. Günümüzde insanların seyirci kalmayıp sorumluluk aldığı bir duruma örnek verebilir misin?

3. HAFTA UYGULAMA ETKİNLİğİ

Etkinlik:

Yolun Hakkı – Sokakta Mahremiyet ve Sorumluluk

Hedef Kitle:

Tüm Kademeler

Kazandırdığı Değer:

- D8.4.1. Bedensel ve mekânsal mahremiyetin korunmasına özen gösterir. (TYMM Ortak Metni)
- D8.4.2. Ortak kullanım alanlarında bedensel gizliliği ve kişisel eşyaları korumaya, başkasını rahatsız edecek davranışlarda bulunmamaya dikkat eder. (TYMM Ortak Metni)
- D8.4.3. Hak ve özgürlüklerden yararlanırken diğer insanların kişisel sınırlarını gözetir. (TYMM Ortak Metni)

Amaç:

Öğrencilerin kamusal alanlarda mahremiyet, hak ve sorumluluk bilinci geliştirmelerini sağlamak, başkalarının özel hayatını gözetmeme, kişisel sınırları koruma ve ortak yaşam alanlarında saygılı davranma ilkelerini içselleştirmelerine katkı sunmak.

Etkinlik İçeriği:

1. Öğrencilere aşığıda verilen “Yol ve sokaklara oturmaktan sakınınız...” hadisi bağlamında kamusal alan ahlâkı anlatılır. Hadiste geçen “yolun hakkı” kavramı açıklanır: gözü haramdan korumak, eziyet vermemek, selâma karşılık vermek, iyiliği tavsiye etmek ve kötülükten sakındırmak.
2. Öğrenciler 4–5 kişilik gruplara ayrılır. Her gruba mahremiyet ihlali içeren bir “sokak senaryosu” verilir.

3. Senaryo örnekleri:

- Kaldırımda oturup geleni geçeni gözetleyen ve mahalle dedikodusu yapan kişiler.
- Bazı noktalarda kaldırımın farklı amaçlarla kullanılmasından dolayı yaya akışını engelleyen kişiler.
- Başka bir dükkanın önüne araç park ederek ticari faaliyeti engelleyen sürücü.
- Sokakta birini parmakla gösterip arkasından konuşan gençler.
- Parkta izinsiz şekilde insanların fotoğrafını çeken bir kişi.
- Ortak kullanım alanında yüksek sesle konuşarak başkalarını rahatsız eden bireyler.
- Otobüste yanında oturan kişinin mesajlarını okumaya çalışan kişiler

4. Gruplardan, verilen senaryoyu kısa bir doğaçlama ile canlandırmaları istenir.

5. Her canlandırma sonrasında rehberli sorular yöneltilir:

- Bu davranış hangi hakkı ihlal ediyor?
- Bedensel veya mekânsal mahremiyet nasıl zarar görüyor?
- Bu durumda “yolun hakkı” nasıl verilmeliydi?

6. Öğrencilerden senaryoyu ikinci kez, doğru davranış biçimiyle yeniden canlandırmaları istenir.

7. Öğretmen, kamusal alanların herkesin ortak hakkı olduğu, özgürlük kullanılırken başkalarının sınırlarının gözetilmesi gerektiği vurgusuyla etkinliği tamamlar.

Değerlendirme:

- Öğrencilerin mahremiyet ihlallerini tespit etme düzeyi gözlemlenir.
- “Yolun hakkını vermek bugün ne anlama gelir?” sorusu üzerinden sözlü değerlendirme yapılır.
- Öğrencilerden kamusal alanda dikkat etmeleri gereken üç ilkeyi yazmaları istenir.
- Hak ve özgürlük dengesi üzerine kısa bir genel değerlendirme yapılır.

İlgili Hadis:

Ebû Saîd el-Hudrî radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem:

“Yol ve sokaklara oturmaktan sakınınız” buyurdu. Sahabiler:

- Ya Resulullah! Bizim yol ve sokaklara oturmaktan vazgeçmemiz mümkün değil, çünkü lüzumlu işlerimizi orada konuşuyoruz, dediler. Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem:

“Vazgeçemiyorsanız ve mutlaka oturmak zorunda kalıyorsanız, o halde yolun hakkını veriniz.” buyurdular. Bunun üzerine:

- Yolun hakkı nedir ki ya Resulullah? diye sordular. Peygamberimiz:

“Gözü haramlardan korumak, gelip geçene eziyet vermemek, verilen selâma mukabelede bulunmak, iyiliği tavsiye edip kötülükten sakındırma vazifesini yerine getirmek.” buyurdular. (Buhârî, Mezâlim 22, İsti'zân 2; Müslim, Libâs 114. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 12)

4. Hafta Değeri Mahremiyet

ETKİNLİK HAZIRLIK BASAMAKLARI

Uygulama Mekânı:	DİB'e ve GSB'ye Bağlı Mekânlar
Hazırlık Süresi:	30-35 dk.

Hazırlık Uygulama Aşaması:

1. Etkinliğin yapılacağı hafta törenlerde, teneffüslerde, okul bahçesinde ve değerler panosunda haftanın değeri ve etkinliği ile ilgili gündem yapılır.
2. Değerler Kulübü öğrencileri etkinliğe hazırlık amacıyla DİB'e ya da GSB'ye bağlı bir mekâna götürülür.
3. Mekânda ikramlar verildikten sonra dijital içerik izletilir.
4. Haftanın değeriyle ilgili hikâye/deneme okunur ve değerlendirilir.
5. Yapılacak ana etkinlikle ilgili ön bilgilendirme yapılır ve etkinliğe geçilir.

DİJİTAL İÇERİK

Video Tanıtıcı Notlar Başlık:	Çocukların da mahremiyet sınırları var mıdır?
Hedef Kitle:	Tüm Kademeler
Süre:	46 saniye
Konu:	Mahremiyet
Link:	https://youtu.be/ztrmWKmvBcg?si=O4vSsEa3yrTdhon3

Video Tanıtıcı Notlar Başlık:	"Mahremiyet nedir?" - Prof. Dr. Hakan Türkçapar
Hedef Kitle:	Tüm Kademeler
Süre:	4 dakika 43 saniye
Konu:	Mahremiyet
Link:	https://youtu.be/Yh_egsmyZmg?si=-dQKQhJ31OLjH9B97

MESAJINI GÜÇLENDİR

“Ey iman edenler! Zannın bir çoğundan sakının. Çünkü zannın bir kısmı gūnahtır. Birbirinizin kusurlarını ve mahremiyetlerini araştırmayın”...

(Hucurât 49/12)

“Hayâ, imanın bir parçasıdır.”

(Buhârî, “İmân”, 16.)

“Kim bir Müslümanın (ayıbını/mahrem hâlini) örterse, Allah da onun (ayıbını) örter.”

(Müslim, Birr 72)

“Her şey anlatılırsa, ruh eksilir.”

Ahmet Hamdi Tanpınar

ES-SETTÂR (cc):

- Günahları örten, kusurları gizleyen.
- Kullarını mahcup etmeyen, ayıplarını ifşa etmeyen.

ES-SETTÂR İSMİ HAYATIMA NASIL YANSIR?

- ? Başkalarının kusurlarını araştırmam ve yaymam.
- ? Bir hatayı gördüğümde ifşa etmek yerine düzeltmeye çalışırım.
- ? Mahremiyete saygı gösteririm.
- ? Kendi hatalarım için tövbe eder, başkalarına karşı merhametli olurum.
- ? Affedici ve bağışlayıcı bir tavır geliştirmeye gayret ederim.

HZ. PEYGAMBER DÖNEMİ ANEKDOT

Ebû Saîd el-Hudrî'den (ra) rivayet edildiğine göre Resulullah (sav) buyurdu ki:

“Yollarda oturmaktan sakının.”

Sahabiler

“Ey Allah'ın Resûlü! Konuşup oturacağımız başka yerimiz yok.” dediler.

Bunun üzerine Peygamberimiz (sav):

“Öyleyse yolun hakkını verin.” buyurdu.

“Yolun hakkı nedir?” diye sordular.

Buyurdu ki:

“Bakışı kısmak, eziyet vermemek, selâmı almak, iyiliği emretmek ve kötölükten sakındırmak.”

Kaynaklar

Sahîh-i Buhârî, Mezâlim, 22

Sahîh-i Müslim, Libâs, 114 (Hadis no: 2121)

EDEBİ METİN

Hikâyenin Adı:	Kalbimin Sınırları ve Saygının Anahtarı: Mahremiyet
Hedef Kitle:	İlkokul-Ortaokul

Hiç düşündün mü, neden hepimizin kendine ait bir odası, sadece kendine sakladığı bir günlüğü ya da başkasıyla paylaşmadığı özel düşünceleri vardır? Çünkü biz insanız ve her birimiz, dünyada eş benzeri olmayan birer mücevher gibi kıymetliyiz. Mücevherler nasıl saklanır ve korunursa, insanın ruhu ve bedeni de öylece korunmayı hak eder. İşte dinimizin ve güzel ahlakımızın bize öğrettiği bu koruma kalkanının adı mahremiyettir.

Mahremiyet, sadece kapıları kapatmak veya perdeleri çekmek değildir. O, aslında bir saygı dilidir. Peygamber Efendimiz (sav), birinin evine giderken kapının tam önünde durmamızı, kapı açıldığında içeriği görmemek için biraz yanda beklememizi öğütlemiştir. Bu ince nezaket, bize şunu fısıldar: “Başkasına ait olan her şey özeldir ve izinsiz girilemez.” Bu kural sadece evler için değil; birinin telefonuna bakmamak, özel bir konuşmayı dinlememek veya başkasına ait bir eşyayı izinsiz kullanmamak için de geçerlidir.

Aynı zamanda bedenimiz de bize Allah’tan bir emanettir. Tıpkı bir kalenin surları gibi, vücudumuzun da sınırları vardır. Kimsenin bu sınırlara izinsiz girmesine müsaade etmemek, bizim en doğal hakkımız ve görevimizdir. Günümüzde bu kale surları sadece sokakta değil, internet dünyasında da geçerli. Sosyal medyada paylaştığımız bir fotoğraf ya da yazdığımız bir bilgi, aslında evimizin penceresini sonuna kadar açmak gibidir. “Hayâ” dediğimiz o güzel duygu, bizi bu dijital dünyada da koruyan en sadık arkadaşımızdır.

Sonuç olarak mahremiyet hem kendimize hem de başkalarına duyduğumuz sevgidir. Sınırları olan insan, özgür ve saygın bir insandır. Kendi özelini koruyan, başkasının özeline de gözüyle ve gönlüyle saygı duyan bir nesil, dünyayı çok daha huzurlu bir yuva haline getirecektir. Unutma; senin kalbin de, bedeninin de, hayatın da çok özel ve bu özeli korumak senin en büyük gücündür.

Bu metin; Diyanet Çocuk Dergisi’nin “Mahremiyet Eğitimi” temalı özel sayıları ile Diyanet İşleri Başkanlığı Aile ve Dini Rehberlik Yayınları’na ait “Mahremiyet Bilinci” serisinden hareketle bu kılavuz için hazırlanmıştır.

Yansıtma Soruları

1. Metinde mahremiyet “saygı dili” olarak tanımlanıyor. Başkalarının özel alanına saygı gösterdiğin bir davranış örneği verebilir misin?
2. Sosyal medyada yapılan paylaşımlar “evin penceresini açmak” benzetmesiyle anlatılmış. Sence hangi paylaşımlar bu pencereyi fazla açmak anlamına gelir?

EDEBİ METİN

Hikâyenin Adı:	Paylaş Tuşuna Basmadan Önce
Hedef Kitle:	Lise

Hayatımıza her gün yeni pencereler açılıyor. Bir ekrana dokunuyoruz, dünyaya başka bir yerden bakıyoruz. Bu pencereler bazen bizi heyecanlandırıyor, bazen yoruyor, çoğu zaman ise farkına bile varmadan hayat tarzımızı değiştiriyor. Hız, eğlence ve kolaylık bu yeni hayatın vazgeçilmezleri hâline geliyor. Ancak dijital dünyanın sunduğu bu konfor, sessizce bir şeyi de elimizden alıyor: mahremiyetimizi.

Mahremiyet, sadece kapalı bir kapı ya da kilitli bir çekmece değildir. Mahremiyet, insanın kendisiyle ve yaratıcısıyla arasında kalan o hassas çizgidir. Eskiden sırlarımızı kalbimizde saklardık, şimdi ise onları “bulut” adı verilen depolara bırakıyoruz. Bir tuşa basarak paylaştığımız şeyler, aslında basit bir paylaşım değildir. “Paylaş” butonu, çoğu zaman kendimizden biraz daha vazgeçişimizin dijital ifadesine dönüşür.

Oysa değerli olan şeyler her zaman özenle korunur. Mücevherler kilitli vitrinlerde saklanır, inci taneleri titizlikle korunur. İnsan ise yeryüzünün en değerli varlığıdır. Bu yüzden en güzel şekilde korunmayı hak eder. İnsanı koruyan en güçlü kalkanlardan biri de onun mahremiyet duygusudur. Duygularımızı, bedenimizi, özel anlarımızı koruyan bu alan yıprandığında, insan da fark etmeden yara alır. Bu nedenle mahremiyet alanının korunması, üzerinde titizlikle durulması gereken bir sorumluluktur.

Mahremiyet yalnızca bizi değil, karşımızdakini de korur. Başkasının kusurunu ifşa etmeyi engeller, kalpleri incitmenin önüne geçer. İncancımız da bu noktada mahremiyeti özellikle tavsiye eder. Çünkü gözün gördüğü her şey, kalpte bir iz bırakır. Dijital ortamda kontrolsüzce baktığımız, paylaştığımız ve yorumladığımız her şey, farkında olmadan iç dünyamızı şekillendirir. Ne ile uğraşırsak, zamanla ona benzemeye başlarız.

Bir insan için hayatta asıl mesele “olmak ya da olmamak” iken, sosyal medyada bu sorgulama yerini “beğenilmek” arzusuna bırakır. Görünür olmak, var olmanın neredeyse tek yolu gibi sunulur. Her an, paylaşılabılır bir hikâyeye dönüştürülmeye çalışılır. Oysa asıl önemli olan, o anı paylaşmak değil, o anın içinde anlamlı bir duruş sergileyebilmektir. İnsanın değeri, ne kadar görüldüğünde değil, şahsiyetinde ve karakterinde gizlidir.

Dijital mahremiyet sadece başkalarının bizi görmesiyle ilgili değildir. Bizim başkalarına nasıl baktığımızla da ilgilidir. Bir arkadaşın izni olmadan fotoğrafını paylaşmak, özel bir mesajı ifşa etmek ya da kişisel bir anı yaymak, sadece teknik bir hata değildir; aynı zamanda vicdani bir yaradır. İnanç dünyamızda emanet bilinci çok güçlüdür. Bize ait olmayan her bilgi, her görüntü bir emanettir ve emanete sahip çıkmak ahlaki bir sorumluluktur.

Dijital dünyada çoğu zaman gözlemlendiğimizi unutsak da, aslında her tıklamanın bir şahidi vardır. Her hareketin bir izi kalır. Bunun bilincinde olan bir insan, dijital dünyada da ölçülü davranmayı öğrenir. İşte bu ölçü, dijital ortamda ahlaklı kalabilmenin anahtarıdır. Çünkü ahlak, yalnızken de doğru olanı yapabilmektir.

Elbette dijital mahremiyeti korumak kolay değildir, ancak imkânsız da değildir. Bunun yolu teknolojiyen kaçmak değil, onunla bilinçli bir şekilde yüzleşmektir. Paylaşım yapmadan önce durup düşünmek, “Bu bana yakışır mı?” ya da “Bir gün bundan utanır mıyım?” diye kendine sorabilmek, özellikle genç bir insan için büyük bir olgunluktur.

Dijital dünyada var olurken kaybolmamak, sosyal medyada görünür olurken değerimizi tüketmemek bizim elimizdedir. Çünkü insan, mahremiyetini koruduğu kadar değerlidir. İnsan kendini koruduğunda, aslında en çok kalbini korur.

Yansıtma Soruları

1. Sosyal medyada görünür olma isteği, sence insanın kendine ve değerlerine bakışını nasıl etkiliyor?
2. Dijital dünyada mahremiyeti korumak neden sadece teknik değil, aynı zamanda ahlaki bir sorumluluktur?
3. Bir paylaşımı yapmadan önce “Bu bana yakışır mı?” diye düşünmek, sence bir insanın karakteri hakkında ne söyler?

4. HAFTA UYGULAMA ETKİNLİğİ

Etkinlik:	Mahrem Bilgi Farkındalığı
Hedef Kitle:	Tüm Kademeler
Kazandırdığı Değer:	- D8.2.1. Sosyal medyada kişisel bilgi, belge ve fotoğraflarının erişilebilirliğini sınırlar. (TYMM Ortak Metni) - D8.2.2. Kişisel bilgilerinin yer aldığı dijital araçları bilinçli ve güvenli bir şekilde kullanır. (TYMM Ortak Metni)
Amaç:	Öğrencilerin mahremiyet kavramını bireysel ve toplumsal boyutlarıyla kavramalarını sağlamak, kişisel verilerin korunması ve özel alan bilinci konusunda farkındalık geliştirmek.

Etkinlik İçeriği:

1. n bilgilendirme yapılır. Mahremiyetin yalnızca fiziksel değil; bilgi, dijital ortam ve sosyal ilişkiler boyutunun da bulunduğu açıklanır. “Kişisel veri” ve “zel bilgi” kavramları örneklerle anlatılır.
2. Öğrencilere anket yaparken uyulması gereken etik kurallar hatırlatılır:
 - Katılımcının rızası alınır.
 - İsim, adres, telefon gibi veri toplanmaz.
 - Fotoğraf/video çekimi yapılmaz (izin olmadan).
 - Saygılı ve kısa bir iletişim kurulur.
3. Öğrenciler 3–4 kişilik gruplara ayrılır ve ğretmen gözetiminde mahallede belirlenen güvenli alanlarda anket uygulanır.
4. Anket formu aşağıdaki örnek sorulardan oluşur:

Mahrem Bilgi Farkındalık Anketi (rnek)**1. Sizce aşağıdakilerden hangileri mahrem bilgidir?**

- ☐ T.C. kimlik numarası
- ☐ Telefon numarası
- ☐ Adınız soyadınız
- ☐ Ev adresi
- ☐ Sağlık bilgileri
- ☐ Aile içi meseleler
- ☐ Nereden alışveriş yaptığınız
- ☐ Sosyal medya şifreleri
- ☐ İban numarası

2. Sosyal medyada kişisel bilgilerinizi paylaşırken dikkat eder misiniz?

- ☐ Evet
- ☐ Bazen
- ☐ Hayır

3. Hafta Değeri

Mahremiyet

3. Size ait bir bilginin izinsiz paylaşılması sizi rahatsız eder mi?

- ☐ Evet
- ☐ Hayır
- ☐ Kararsızım

4. Başkasına ait bir bilgiyi paylaşmadan önce izin alır mısınız?

- ☐ Evet
- ☐ Bazen
- ☐ Hayır

5. Günümüzde mahremiyet en çok hangi alanda tehdit altındadır?

- ☐ Sosyal medya
- ☐ Sokak/kamusal alan
- ☐ İş/okul ortamı
- ☐ Aile içi iletişim

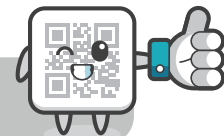
5. Anket sonrası öğrenciler okulda toplanarak sonuçları değerlendirir. Hangi sorularda bilinç düzeyinin düşük olduğu analiz edilir.
6. Elde edilen bulgular grafik veya tablo hâline getirilir.
7. Son bölümde mahremiyet bilincini artırmaya yönelik kısa bir farkındalık metni hazırlanır.

Değerlendirme:

- Öğrencilerin mahremiyet kavramını bilgi boyutuyla kavrama düzeyi değerlendirilir.
- “Mahremiyet ihlali ne tür sonuçlar doğurabilir?” sorusu üzerinden tartışma yapılır.
- Öğrencilerden günlük hayatta uygulayacakları bir mahremiyet ilkesi belirlemeleri istenir.
- Toplumsal bilinç düzeyi üzerine genel değerlendirme yapılır.

Mahremiyet değeri ile ilgili alternatif içerikler

EV ÖDEVLENDİRMESİ

Etkinlik:	Sınır Çizgisi – Tecessüs Nerede Başlar?
Hedef Kitle:	Ortaokul – Lise
Kazandırdığı Değer: - D8.4.3. Hak ve özgürlüklerden yararlanırken diğer insanların kişisel sınırlarını gözetir. (TYMM Ortak Metni) - D8.4.4. Başkalarının görüntülerini izinsiz paylaşma, kişisel yaşam alanlarına izinsiz girme gibi özel hayatın gizliliğini ihlal edecek davranışlardan kaçınır. (TYMM Ortak Metni) - D8.4.8. Başka insanların özel hayatını ve kusurlarını öğrenmeye çalışmaz. (TYMM Ortak Metni)	
Amaç: Öğrencilerin mahremiyet kavramını günlük yaşam içerisinde fark etmelerini sağlamak, merak ile tecessüs arasındaki farkı ayırt ederek kişisel sınırları bilinçli şekilde gözetme becerisi kazandırmak.	
Etkinlik Adımları: Aile bireyleri, öğrenciyle birlikte mahremiyet kavramı üzerine kısa bir sohbet yapar. Özel alan, kamusal alan ve kişisel sınırlar hakkında günlük hayattan örnekler üzerinden konuşulur. Aile ile birlikte “Bu ihlaldir / Bu ihlal değildir” şeklinde iki alan belirlenir (ev içinde sembolik bir çizgi, masa üzeri iki bölüm vb.). Aile bireylerinden biri aşağıdaki davranış örneklerini sırayla okur. Öğrenci, her durum için bunun bir mahremiyet ihlali olup olmadığını düşünür ve kararını sözlü olarak ifade eder: - Birinin telefonundaki mesajları izinsiz okumak - Arkadaşının herkese açık sosyal medya paylaşımını görmek - Yanında yüksek sesle konuşulan bir konuyu istemeden duymak - Gizli bir hesabı sahte hesapla takip etmek - Arkadaşının izniyle fotoğrafını çekmek - Birinin özel fotoğrafını izinsiz paylaşmak - Kalabalıkta birinin telefon ekranına özellikle bakmaya çalışmak - Açık bir alanda yapılan bir etkinliği fotoğraflamak - Başkasının çantasını merak edip karıştırmak - Bir arkadaşının üzgün olduğunu fark edip nedenini sormak - Başkasının konum bilgisini habersiz takip etmek - Sosyal medyada herkese açık bir yorumu okumak - İzin almadan birinin odasına girmek - Bir arkadaş “anlatma” dediği hâlde özel konuyu başkasına aktarmak - Arkadaşının isteğiyle mesajını onun adına okumak	

Öğrenci, verdiği kararların nedenlerini açıklar. Aile bireyleriyle birlikte farklı bakış açıları değerlendirilir. Aşağıdaki sorular üzerinden düşünme ve değerlendirme yapılır:

- “Herkes yapıyor” demek bir davranışı doğru yapar mı?
- Tecessüs niyetle mi başlar, davranışla mı?
- Kamusal alan her şeyi serbest kılar mı?
- İzin kavramı mahremiyette neden belirleyicidir?
- Merak hangi noktada hak ihlaline dönüşür?

Etkinlik sonunda öğrenci, mahremiyeti korumanın hem ahlaki hem de hukuki bir sorumluluk olduğunu fark ederek günlük yaşamına yönelik çıkarımlarda bulunur.

Değerlendirme:

- Öğrencinin mahremiyet ihlallerini doğru tespit etme düzeyi gözlemlenir.
- “Bir davranışın ihlal olup olmadığını belirleyen temel ölçüt nedir?” sorusuna verdiği cevap değerlendirilir.
- Öğrenciden, dijital ve günlük yaşamda uygulayabileceği üç mahremiyet ilkesi yazması istenir.
- Hak ve özgürlük kullanırken kişisel sınırları gözetmenin önemi üzerine genel değerlendirme yapılır.

Etkinlik:	Estetik Olmasaydı?
Hedef Kitle:	Ortaokul – Lise

Kazandırdığı Değer:

- D7.2.1. İnsanın ruhsal esenliğine sanatın etkisini fark eder. (TYMM Ortak Metni)
- D7.2.2. Çevresindeki doğal güzelliklerin ve sanatsal öğelerin kişiliğine etkilerini değerlendirir. (TYMM Ortak Metni)
- D7.1.2. Estetiğin sanat ve doğada önemli bir yere sahip olduğunu fark eder. (TYMM Ortak Metni)

Amaç:

Öğrencilerin sanatın ve estetiğin insanın ruhsal dünyası üzerindeki etkisini günlük yaşam içinde deneyimlemelerini sağlamak; estetik unsurların duygu, düşünce ve yaşam kalitesi üzerindeki rolünü fark ettirmek.

Etkinlik Adımları:

Aile bireyleri, öğrencilerle birlikte estetik kavramı üzerine kısa bir sohbet yapar. Sanatın ve doğadaki güzelliklerin insan üzerindeki etkisi hakkında fikir alışverişinde bulunulur. Aile ile birlikte doğa ile iç içe bir ortam belirlenir (park, bahçe, balkon, pencere kenarı vb.). Öğrencinin çevresindeki doğal güzellikleri gözlemlemesi sağlanır. Öğrenci, Nurullah Genç’in “Yağmur” adlı şiirini sessiz ve sade bir ortamda okur veya dinler. Okuma sonrası hissettikleri üzerine kısa notlar alır.

Aynı şiir, bu kez doğa ortamında veya uygun bir atmosferde (hafif fon müzik eşliğinde, gün batımı vb.) tekrar okunur veya dinlenir.

Öğrenci, iki deneyimi karşılaştırarak aşağıdaki sorular üzerine düşünür ve cevaplarını yazar:

- Hangi ortamda şiir sizi daha çok etkiledi?
- Ortam ve ses unsurları şiirin anlamını nasıl değiştirdi?
- Bulunduğunuz atmosfer ruh hâlinizi nasıl etkiledi?

Öğrenciye şu soru yöneltilir:

- “Hayatımızda estetik hiç olmasaydı ne değiştirdi?”

Bu soruya yönelik duygu ve düşüncelerini yazılı olarak ifade etmesi istenir.

Etkinlik sonunda öğrenci, sanatın ve estetiğin insanın iç huzuru, duygu dünyası ve yaşam kalitesi üzerindeki etkisine dair kısa bir değerlendirme yapar.

Değerlendirme:

- Öğrencinin duygu farkındalığı ve karşılaştırma becerisi gözlemlenir.
- “Sanat ruhsal esenliğimize nasıl katkı sağlar?” sorusuna verdiği cevap değerlendirilir.
- “Estetik olmasaydı hayatımız nasıl olurdu?” sorusuna yazdığı metin incelenir.
- Öğrencinin günlük yaşamda estetik unsurlara karşı farkındalık geliştirme düzeyi değerlendirilir.

VELİ MEKTUBU

Değerli Velimiz,

ÇEDES (Çevre Duyarlıyım Değerlerime Sahip Çıkıyorum) Projesi kapsamında her ay, çocuklarımızın kişilik gelişimini destekleyen ve yaşamlarına rehberlik etmesini arzu ettiğimiz temel değerler üzerinde çalışmalar yürütmekteyiz.

Bu ay öğrencilerimizle birlikte ele alacağımız değerlerimiz estetik ve mahremiyettir.

Estetik, bireyin çevresindeki güzelliği fark etmesi; düzen, uyum ve zarafete önem vermesi anlamına gelir. Estetik duyarlılığı gelişmiş bireyler, yaşadıkları mekânları daha özenli kullanır, doğaya ve sanata karşı ilgi geliştirir ve çevresel düzenin korunmasına katkı sağlar. Çocuklarımıza estetik değerini kazandırmak; onların yaşadıkları ortama saygı duyan, güzeli fark edebilen ve yaşam kalitesini yükselten bir bakış açısı geliştirmelerine yardımcı olacaktır.

Mahremiyet ise bireyin kendisine ve başkalarına ait özel alanların farkında olması, bu alanlara saygı göstermesi ve sınır bilinci geliştirmesi anlamına gelir. Mahremiyet bilinci gelişmiş bireyler; bedensel, duygusal ve dijital alanlarda kendilerini koruyabilen, aynı zamanda başkalarının özel hayatına saygı duyan kişiler olarak yetişir. Çocuklarımıza mahremiyet değerini kazandırmak, onların güvenli ilişkiler kurmalarını ve sağlıklı bir kişilik yapısı geliştirmelerini destekler.

ÇEDES Projesi, öğrencilerimizin yalnızca akademik yönden değil; estetik duyarlılığı gelişmiş, mahremiyet bilinci kazanmış, saygılı ve dengeli bireyler olarak yetişmelerini hedeflemektedir. Çünkü estetik anlayışıyla şekillenen bir yaşam ve mahremiyete saygı temelli ilişkiler, huzurlu bireylerin ve sağlıklı toplumların oluşmasına katkı sağlar.

Bu süreçte en büyük desteğimiz, her zaman olduğu gibi siz kıymetli velilerimizsiniz. Çocuklarımızın estetik ve mahremiyet değerlerini içselleştirmelerinde göstereceğiniz ilgi, rehberlik ve örnek davranışlar, onların gelişim sürecinde belirleyici olacaktır.

Belirlenen kazanımlara ulaşılabilmesi ve yapılan etkinliklerin kalıcı olabilmesi için;

- Çocuğunuzla kulüp faaliyetlerinde gerçekleştirilen çalışmalar hakkında sohbet etmenizi,
- Ev ve çevre düzeninde estetik değerlere özen göstermeyi birlikte deneyimlemenizi,
- Günlük yaşamda kişisel alan ve sınırların korunmasına yönelik tutumlar sergilemenizi,
- Dijital ortamlarda mahremiyet konusunda bilinçli davranarak çocuğunuza rehberlik etmenizi,
- Çocuğunuzun estetik duyarlılık ve mahremiyet bilinci içeren davranışlarını takdir etmenizi,
- Eğitici tarafından verilen görev ve çalışmalarda çocuğunuza destek olmanızı,
- Söz, tutum ve davranışlarınızla çocuğunuza örnek olmanızı

önemle rica eder, vereceğiniz kıymetli destek için teşekkür ederiz.

Sevgi ve saygılarımızla,

Değerler Kulübü

cedes.meb.gov.tr

Instagram:
@meb_dinogretimi

Youtube:
@meb_dinogretimi

Next Sosyal:
@meb_dinogretimi

X:
@meb_dinogretimi

Instagram:
@cedesturkiye

Facebook:
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü

LinkedIn:
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü

ÇEDES

Çevre Duyarlıyım Değerlerime Sahip Çıkıyorum

Millî Eğitim Bakanlığı
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü
Emniyet Mahallesi Gazeteci Yazar Muammer Yaşar Cad.
MEB Beşevler Kampüsü F Blok 06560
Yenimahalle/Ankara